

Aušros (Medininkų) vartų koplyčia. Čia išsipildė sena Šventojo Tėvo svajonė - pasimelsti Aušros Vartų Dievo Motinai

J. Polio nuotr.

VALDŽIOS KRIZĖ NENUMALDOMAI GILĖJA

Eivys Radvila

Metų sandūroje nusisto-
vėjus santykiniai ramybei
Lietuvos politiniame gyvenime,
susidaro palankios sąlygos
plačiau apžvelgti pagrindines
visuomenės raidos kryptis,
pasikeitimus bei tendencijas.

Viena svarbiausių, o gal
ir pačia esmingiausia tendencija
vidiniame šalies politiniame
ir visuomenės gyvenime reikėtų
laikyti valdžios krizės gilėjimą.
Galima pastebėti daugelį faktorių,
kurie įrodo tokios išvados
pagrįstumą.

Praėjusieji metai pasižymėjo
visuomenės pasitikėjimo valdžios
įstaigomis bei valdančiąja partija
smukimu. Kaip rodo rinkos ir viešosios
nuomonės tyrimu kompanijos
"Baltijos tyrimai" apklausų
rezultatai, per 1994 metus
smarkiausiai krito pasitikėjimas
Prezidento tarnyba bei Vyriausybe.
Pasitikėjimas šiomis institucijomis
sumažėjo daugiau nei trečdaliu ir
metų pabaigoje iš esmės susilygino
su nekokią reputaciją visuomenėje
turinčia policija bei teismais. Dar
mažiau pasitikima Seimu. Šiuo

metu jis tapo tokiu pat nepopuliariu
kaip ir savivaldybių biurokratija. Šiomis
institucijomis pasitiki 23-25 procentai
gyventojų. Vyriausybę ir prezidentūrą –
apie 30 proc. Iš visų su valdžios įstaigomis
susijusių institucijų išsiskiria krašto
apsauga, apie kurią nuomonė nepasikeitė
bei Lietuvos bankas, pasitikėjimas kuriuo
netgi išaugo. Nesunku suprasti, kad
visuomenė iš esmės pritaria krašto
apsaugos ministerijos integracijos į
Vakarų pastangoms bei griežtai banko
pinigų politikai, palaikant stabilų litą.
Šiomis institucijomis pasitiki 35-40
procentų. Tačiau labiausiai pasitikima
nevyriausybėmis institucijomis. Per
pastaruosius dvejus metus išliko stabiliai
aukštai vertinama bažnyčia ir spauda.
Bažnyčia pasitiki 75-80 proc. šalies
gyventojų, spauda – 65-70 proc.

Kaip ir 1993 metais, pernai "metų
žmogumi" vėl tapo šalies prezidentas
A. Brazauskas, tačiau manančių, kad jis
yra žymiausias politikas sumažėjo iki
23 proc. Užpernai metų žmogumi jį
vadino 34 proc. piliečių. Antroje

vietoje pernai buvo E. Bičkauskas – 16 proc., trečias V. Landsbergis – 9 proc. Pastarųjų politikų populiarumas kiek išaugo.

Toliau mažėjo valdančiosios Demokratinės darbo partijos autoritetas. Jeigu 1994 metų pradžioje už ją buvo pasiryžę atiduoti balsus apie 20 proc. šalies piliečių (Seimo rinkimuose už LDDP balsavo apie 36 proc.), tai metų pabaigoje skaičius sumažėjo iki 12 – 15 proc. Savo populiarumu juos jau praktiškai pavijo Kirkščionys demokratai. Nesėkmingi rinkimai į Seimo nario vietą Kaišiadoryse rodo, kad aktyvių rėmėjų valdžia turi dar mažiau.

Žinoma, kurį laiką sėkmingai valdyti galima ir neturint pakankamos visuomenės paramos, jeigu stabilų Vyriausybės darbą užtikrintų pakankama dauguma Seime. Tačiau kaip tik čia taip pat pastebimos grėsmingos valdančiosios partijai tendencijos. Formaliai žiūrint, metų pabaigoje LDDP teturėjo tik vieno balso persvarą – iš 139 šiuo metu parlamente dirbančių Seimo narių, LDDP frakcijai priklauso 70. Ši minimali persvara gali išgaruoti iš viso, kai kovo 25 dieną bus išrinktas dar vienas parlamentaras, kai kažkaip turės būti (Nukelta į 3 psl.)

BALTŲJŲ RŪMŲ KONFERENCIJA PREKYBAI IR INVESTAVIMUI CENTRINĖJE IR RYTŲ EUROPOJE

Ingrida Bublienė

Amerikos administracija šių metų sausio 12-13 dienomis į Stouffer Tower City Plaza, Clevelande sukvietė 14 šalių atstovus iš Centrinės ir Rytų Europos į Prekybos ir Investavimo konferenciją, skirtą susitikimui su pramonininkais. Konferencijos obalsis: išryškinti naujas galimybes bei prisidėti prie naujos rinkos tobulinimo. Didieji bei vidutiniai šio krašto pramonininkai gausiai atsiliopė į administracijos kvietimą, bet jų skaičius buvo valdžios apribotas, kad konferencija atsiektų savo tikslą. Į konferenciją taip pat buvo pakviesti administracijos vadovai, dirbantys prekybos srityse. Dvidešimt penkių asmenų sąrašą sudarė Baltųjų Rūmų atrinkti tautybių atstovai. O ką bekalbėti apie plačiąją spaudą, kuri visa suplaukė į Clevelandą.

Konferenciją atidarė Clevelando Meras Michael R. White. Pagrindinį atidarymo žodį tarė Amerikos prekybos ministras Ronald H. Brown, kuris taip pat vadovavo visai konferencijai.

Rytinės dalies simpoziume puikią apžvalgą apie biznį Centrinėje ir Rytų Europoje pristatė Ameritech Corp. viceprezidentas Walter Catlow ir Guardian Industries Inc. viceprezidentas Ralph Gerson. Šiam simpoziumui vadovavo Eaton Corp. prezidentas William Butler. Po simpoziumo vyko diskusijos.

Visų šalių delegacijos po trumpo pabėdavimo pristatė savo prekybos galimybes bei rūpesčius. Lietuvos delegacijai vadovavo Transporto ir susisiekimo viceministras Algirdas Šakalys. Kiti Lietuvos delegacijos dalyviai: Lietuvos Ambasadorius JAV Washingtonė Alfonsas Eidintas, Ekonomikos Ryšių direktorius Audrius Navikas, Lietuvos Investicijų agentūros direktorius Kęstutis Baltramaitis, Vystymosi banko prezidentas Juozas Aliukonis, Klaipėdos meras Jurgis Aušra, Šiaulių meras Arvydas Salda, Lietuvos Akcinio Inovacinio Banko Tarybos pirmininkas Artūras Balkevičius, Lietuvos ir Pramonės Rūmų pirmininkas Mindaugas Černauskas, EBSW prezidentas Gintaras Petrikas, Lietuvos Ambasados Amerikoje Ekonomikos skyriaus

pareigūnai Linas Orentas ir Darius Pranckevičius. Pietų metu pagrindinį žodį pasakė Environmental Agency administratorius Carol M. Browner.

Po pietų sekė darbo posėdžiai sekančiose sekcijose: Statybos ir turizmo, Aplinkos, Transporto bei Sveikatos. Statybos ir turizmo sekcijoje kalbėjo: Ibberson pirmininkas Walter D. Hanson, Lanahan Lumber prezidentas Michael Lanahan, American Building projects in Poland vadovas Zbigniew Kudas ir Forest City prezidentas Albert Ratner. Aplinkos sekcijoje kalbėjo: Foster Wheeler Corp. prezidentas Richard Swift, Corporation for Sustainable Development prezidentas Mark Mininberg, Environmental Elements Corp. prezidentas Bradford Smith ir Alan D. Hecht – Deputy Assistant Secretary for International Affairs, environmental Protection Agency. Transporto sekcijoje: De Leuw Cather firmos prezidentas Robert J. O'Neil, Bechtel Corporation viceprezidentas John Neerhout, Stevedoring Services of America International prezidentas Nolan Gimpel ir Amerikos Transporto sekretorius Mortimer L. Downey. Sveikatos sekcijoje kalbėjo: University Hospitals prezidentas Farah M. Walters, Biomet prezidentas Dane A. Miller, Pharmaceutical Research and Manufacturers of America viceprezidentas Harvey Bale ir American Research & Technology Exchange prezidentas Brian Voss.

Bendrai apie pramonę kalbėjo sekančios ekspertai: Dresser firmos prezidentas John J. Murphy, Lincoln Electric prezidentas Donald F. Hastings bei Reserve Iron & Metal prezidentas Paul Joseph.

Vakare įvyko Clevelando miesto mero priėmimas, kuriame dalyvavo daug svečių, jų tarpe ir Tautybių centro direktorius Algis Rukšėnas. Po to sekė vakarienė bei susipažinimas su visų kraštų delegatais ir jų atvežtomis ekspozicijomis.

Sekantį dieną konferencija pradėta valdžios pareigūnų pristatymais, kokios lengvatos bei galimybės skiriamos firmoms. Patiekti sekančios išsamūs pranešimai: (Nukelta į 12 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• **ALGIRDAS BRAZAUSKAS TVIRTINA, KAD LIETUVOS EKONOMIKA PRADEDA ATSITIESTI.** Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas pirmadienio vakarą interviu Lietuvos televizijai praėjusius metus pavadino "nusistovėjusios veiklos darbingais metais", o daugeliui jos žmonių – geresniais negu 1993-ieji.

Prezidentas sakė, kad infliacija per metus buvo 45 procentai. Žiūrint Vakarų Europos gyventojų akimis, tai labai daug, tačiau, palyginti su kaimynais, rodiklis pakenčiamas. Jis priminė, kad Estijoje infliacija buvo maždaug tokia pat, Latvijoje – apie 30 procentų.

Praėję metai buvo pirmieji po nepriklausomybės atkūrimo, kai bendrasis vidaus produktas padidėjo 2-3 procentais, bent šis faktas jau kalba apie ekonomikos atsitiesimą. Taip pat pirmą kartą kainų augimas nepalėnė atlyginimų didėjimo.

Algirdas Brazauskas paneigė tvirtinimus, jog kitose Baltijos šalyse gyvenimo lygis aukštesnis. Jis pateikė tokią statistiką: Lietuvoje vidutinis mėnesinis atlyginimas yra 100 dolerių, Latvijoje – Estijoje – 140 dolerių. Tačiau už pagrindinius maisto produktus kaimynai moka daugiau: duona Latvijoje 2, o Estijoje 1,5 karto brangesnė, pieno produktai – beveik trečdaliu, mėsa – 15-20 procentų. Trijų kambarių buto išlaikymas Lietuvoje atsieina 48 dolerius per mėnesį, Latvijoje – 84, Estijoje – 66 dolerius.

Komentuodamas pernai priimtus pensijų bei kitus socialinio draudimo įstatymus, Algirdas Brazauskas laidavo, kad jie nepablogins pensininkų gyvenimo. Nemaža dalis iš 870 tūkstančių pensinio amžiaus žmonių dirba ir kartu gauna dalį pensijos. Tačiau jis atkreipė dėmesį į tai, kad privačiame sektoriuje egzistuoja dviguba buhalterija: ten dirbantiems mokama kur kas daugiau negu nurodoma oficialiuose dokumentuose. Tokiu būdu į socialinio draugimo fondus nepatenka milžiniškos sumos.

• **KONSTITUCINĖS PATAISOS GALI BŪTI PATEIKTOS REFERANDUMUI.** Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas neatmeta galimybės, jog kovo 25 dieną kartu su vykstančiais savivaldybių tarybų rinkimais gali būti surengtas ir referendumas. Referendumui būtų teikiamos dvi konstitucinės pataisos. Pirmojoje numatoma sumažinti Seimo narių skaičių nuo dabartinio 141 iki maždaug 100. Antrojoje siūloma įteisinti nuostatą, kad žemę nuosavybės teisę galėtų įsigyti užsienio piliečiai.

Šias pataisas padaryti Seimui dar rudens sesijos pradžioje ketino Demokratinė darbo frakcija. Tačiau paaiškėjo, kad sumanymo nepalaikys nei dešinioji, nei centro opozicija, todėl projektas nesurinkis reikalingo balsų skaičiaus.

Konstitucines pataisas Seimas gali priimti tiksliai tuo atveju, jeigu už jas balsuoja du trečdaliai visų jo narių. Be to, balsuojama turi būti du kartus su nerūša laiko pertrauka.

Tačiau jos gali būti pateiktos referendumui. Referendumas rengiamas, jeigu jo paprašo 71 Seimo narys. LDDP frakcijoje šiuo metu yra 69 nariai. Realiai tikimasi, kad ją palaikys kai kurie frakcijoms nepriklausantys Seimo nariai.

Apskritai Seimo darbą praėjusiais metais Česlovas Juršėnas vertina kaip labai produktyvų. Apie tai jis kalbėjo antradienį surengtoje spaudos konferencijoje.

Seimo pirmininkas pažymėjo, kad, įsteigus Seimo kontrolierių įstaigą, suformuotos visos Konstitucijoje numatytos valdžios institucijos.

• **VILNIAUS ARKIVYSKUPAS IŠVYKO Į FILIPINUS.** Vilniaus arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis Vatikano kvietimu antradienį išvyko į Filipinus.

Audrys Juozas Bačkis dalyvaus Šventojo Tėvo Jono Pauliaus II susitikime su Pasaulio jaunimo suvažiavimo dalyviais, kuriems skaitys paskaitą apie Viltį, atsakys į susirinkusiųjų klausimus. Į Lietuvą arkivyskupas žada grįžti po dešimties dienų.

Pasaulio jaunimo suvažiavime Filipinuose dalyvaus ir du Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakulteto studentai.

• **INCIDENTAS KAUNO SAVIVALDYBĖJE.** Trečiadienį miesto savivaldybės salėje vykstantį IV Lietuvos didžiųjų miestų sąjungos suvažiavimą sutrukdė incidentas. Apie vidurdienį į meriją paskambinęs anonimas informavo, jog šis pastatas užminuotas. Skubiai sutelkus policijos pajėgas, buvo evakuoti savivaldybės darbuotojai bei ten buvę žmonės, pastatą apsupto policininkai. Pasak neoficialių šaltinių, iš sostinės buvo iškviesti išminuotojai, kurie 15 val. dar nebuvo baigę pastato apžiūros.

Policijos atstovė spaudai pasakė, jog šio įvykio oficialią versiją galės pateikti tik ketvirtadienio rytą.

Didžiųjų miestų sąjungos suvažiavimas darbą tęsia Filharmonijos salėje.

Suvažiavime ketino dalyvauti Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas, tačiau išvakarėse savo sprendimą pakeitė. Tuo tarpu radijas trečiadienio rytą klaidingai pranešė, kad Prezidentas suvažiavime bus.

• **BORISAS DEKANIDZĖ PRAŠO MALONĖS.** Mirties bausmė pernai lapkričio mėnesį nuteistas už žurnalisto Vito Lingio nužudymo organizavimą Borisas Dekanidzė kreipėsi į Respublikos Prezidentą suteikti malonę. Laiške jis rašė, kad nuteistas neteisėtai ir nepagrįstai, neigia savo kaltę.

Paskelbus teismo nuosprendį, Boriso Dekanidzės tėvas pareiškė, kad nei jis, nei sūnus malonės neprašys.

TRUMPAS ŽVILGSNIS Į PRAEJUSIUS METUS

SAUSIS

• Meksikoje skurdžios Chiapas provincijos indėnai žemdirbiai pradėjo karo veiksmus prieš centro vyriausybę, užėmė keturis miestus. Pasiūdinę Zapatistų tautinio išsivadavimo armija, sukilėliai reikalavo pašalinti Meksikos prezidentą, reikalavo teisingų rinkimų, pasisakė prieš planuojamą NAFTA laisvosios prekybos sutartį. Vyriausybė pasiuntė prieš sukilėlius stiprias karines jėgas, pakeitė vidaus reikalų ministrą, pažadėjo įgyvendinti provincijoje žemės reformą, paskelbė amnestiją sukilėliams ir paleido

Prezidento kanceliarijos vadovas pranešė, jog Boriso Dekanidzės malonės prašymas bus apsvaistytas per kelias savaites po to, kai bus gautas atsakymas iš Aukščiausiojo Teismo dėl Boriso Dekanidzės priežiūrinio skundo.

Gruodžio pradžioje du iš trijų Boriso Dekanidzės advokatų įteikė priežiūrinį skundą, kuriame prašoma panaikinti nuosprendį ir grąžinti naujam teismo nagrinėjimui. Po kiek laiko priežiūrinį skundą parašė ir pats Borisas Dekanidzė.

Šiomet paskirti trys Aukščiausiojo Teismo teisėjai, kurie paskelbs, ar tikslinga pradėti kasacinę bylą. Jeigu išvada bus teigiama, jau penki teisėjai nutars, ar nuosprendį naikinti, ar palikti galioti.

• **SAUGUMO DEPARTAMENTO VADOVO PANEIGIMAS.** Saugumo departamento direktorius Juozas Jurgelis kategoriškai paneigė rusų spaudos užuominas apie tai, kad Lietuvos specialiosios tarnybos prisidėjusios prie buvusio Lietuvos SSR KGB šefo Sergejaus Čaplino mirties. Lietuvai jo reikėjo gyvo, galima būtų nustatyti kuo objektyvesnę tiesą apie 1991 metų sausio 13-osios įvykius, pareiškė jis.

Sergejaus Čaplino lavonas sausio 3 dieną buvo rastas Maskvos upės krantinėje. Rusijos laikraštis "Komsomolskaja pravda", remdamasis šaltiniais Federalinėje kontražvalgybos tarnyboje, abejoja atsitiktine mirties versija. Buvusios sovietų žvalgybos šefas Leonidas Šebaršinas laikraščiu teigė, kad 56 metų Sergejus Čaplinas buvo Lietuvos specialiųjų tarnybų juoduosiuose sąrašuose.

Sergejus Čaplinas nuo 1990 metų buvo KGB skyriaus Lietuvoje vadovas. Jis pakeitė šiame poste iki nepriklausomybės paskelbimo buvusį lietuvį Vytautą Marcinkų, kuris atsistatydino. Sergėjus Čaplinas Maskvos nurodymu koordinavo Lietuvos nepriklausomybei priešingų jėgų veiklą. Manoma, kad jis buvo viena svarbiausių figūrų organizuojant sausio 13 dienos įvykius, kurių metu SSSR kariuomenė ir specialūs daliniai užėmė Vilniaus televizijos bokštą bei Televizijos ir radijo rūmus. Iš Lietuvos Sergejus Čaplinas pabėgo tuojuo pat po nepasisekusio rugpjūčio pučo.

• **KIAULES MAINO Į VARLES.** Valstybinės veterinarijos tarnybos duomenimis, per praėjusius metus iš Lietuvos į užsienio šalis išvežta daugiau kaip 110 tūkstančių galvijų, 25 tūkstančiai kiaulių, 6579 arkliai. Didžiausia galvijų dalis iškeiliavo į Lenkiją, arklių – į Europos Sąjungos šalis. Kiaules lietuviai daugiausiai stengėsi išgabenti į Latviją.

Šie skaičiai atsispindi ir oficialioje statistikoje, teigia Žemės ūkio ministerijos atstovas spaudai Pranciškus Šliužas. Tačiau, anot jo, įvairiais keliais apeinant statistiką, realiai jie gali būti ir dar didesni. Taigi, lietuviai užuot pardavę mėsos ir pieno gaminius, kitoms šalims tampa tik pigios žaliavos tiekėjais. Beje, pienininkai dar sukasi, nes šviežio pieno ne daug galima išgabenti. Tad pernai, kaip rodo skaičiai, iš Lietuvos į kitas šalis išvežta 18 tūkstančių tonų sviesto ir daugiau kaip 20 tūkstančių tonų sūrio. Didžiausia pieno produktų dalis parduota Rusijai, Azerbaidžanui ir kitoms NVS šalims.

Labai didelė ir pieno miltelių apyvarta. Pernai jų išgabenta 79 tūkstančiai tonų. Lietuva tampa šios produkcijos tranzito šalimi, nes ir įvežta pernai net 195 tūkstančiai tonų. Beje, toks didelis skirtumas tarp išvežimo ir įvežimo kelia įtarimą, kad yra nelegalių produkcijos išgabenimo būdų.

Tuo tarpu kitos šalys nesnaudžia. Įvairios firmos sugėbėjo lietuviams pernai įpiršti 18 tūkstančių tonų kiaulienos, beveik 11 tūkstančių tonų paukštienos, apie tokį pat kiekį įvairių suprojektų maistui, net 560 tūkstančių indelių majonezo, 6 tūkstančius tonų gatavų maisto produktų, labai daug kiaušinių, pašarinių priedų, netgi... sraigų ir varlių.

ELTA (B.B.) – 000

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

suihtus. Sukilime žuvo 107 žmonės, sukilėliai pasitraukė į kalnus ir miškus, atsisakė padėti ginklus.

• Europoje NATO valstybių vadovybė sausio 10 paskelbė planą priimti į gynybos organizaciją visą eilę Rytų Europos valstybių, jų tarpe Rusiją ir Ukrainą, abi turinčias atominių ginklų arsenalus. Sugulvotas pavadinimas – "partnerystė taikos labui".

• Sausio 5 d. paskelbta, kad mirė buvęs Gruzijos prezidentas Zviad Gamsachurdija, vadovavęs kovai prieš Eduardo Ševardnadzės vyriausybę. Gandai minėjo, kad šis gruzinų pilnos nepriklausomybės šalininkas buvo

nušautas rusų agentų. Kiti tvirtino, kad jis žuvęs susirėmime su politiniais priešais. Dar kitos žinios skelbė, kad jis nusišovė.

• Sausio 5 d. paskelbta, kad valstybės departamento diplomatai susitarė su Šiaurine Korėja dėl jos atominių reaktorių inspekcijos. Šiaurės Korėja pažadėjo pradėti derybas su Pietų Korėja, o JAV atsisakė planuotų bendrų karinių manevrų su P. Korėjos kariniais daliniais.

• Sausio 11 d. prezidentas Clintonas pradėjo Rytų Europos valstybių lankymą. Susitiko su Čekijos, Vengrijos, Lenkijos, Slovakijos prezidentais, sausio 12 buvo Kijeve ir 13 – Maskvoje, kur sausio 14 pasirašė, kartu su Jelcinu ir su Ukrainos prez. Kravčuku susitarimą dėl atominių ginklų sumažinimo. Ukraina pažadėjo persiusti branduolines raketas į Rusiją, kuri jas išmontuotų. JAV pažadėjo Ukrainai ekonominę pagalbą, pažadėjo pirkti iš Rusijos grynintą uraną už 12 bil. dol. per ateinančius 20 metų. Sausio 15 d. prez. Clintonas Minske pagerbė žuvusius gudus II Pasauliniame kare ir aplankė masinius kapus žuvusių Stalino skerdynėse 1937-1941 metais.

• Rusijos ekonominių reformų ministras Jegor Gaidar pasitraukė iš pareigų sausio 16 d., o sausio 20 atsistatydino ir rusų finansų ministras Boris Fiodorov.

• Washingtono valstybės prokurorė Janet Reno sausio 20 d. pakvietė New Yorko teisininką Robert Fiske pravesi tyrimus apie prezidento Clintono ir jo žmonos Hillary įsivėlimą į Arkansas finansininko Mc Dougal skandalą, vadinamą "Whitewater affair".

• Sausio 6 d. JAV dailiojo čiuožimo žvaigždė Nancy Kerrigan buvo Detroite sužeista. Užpuolimo metu sužeista koja neleido jai dalyvauti JAV čempionate, kurį laimėjo jos konkurentė Tonya Harding. Policija greit išaiškino šį suokalbį. Sausio 13 d. suėmė čempionės Harding sargą-palydovą, sausio 14 suėmė Phoenixe Kerrigan užpuoliką ir sausio 19 suėmė buvusį Harding vyrą. Pagaliau sausio 27 čiuožėja Harding pripažino, "siek tiek" girdėjusi apie šį Kerrigan užpuolimo planą, bet jau po užpuolimo.

• Sausio 17 Los Angeles mieste įvykęs žemės drebėjimas pareikalavo 61 gyvybės, sužeidė apie 10,000, sugriovė 45,000 pastatų. Nuostolių padaryta apie 20 bil. dol. (Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, initialais ar slapyvardžiu nebūtina išreikšti redakcijos nuomonę. • Nespaudinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už kelbimui turinį ir kalbą redakcija neatsako.

DAINOS, KURIOS TANKUS SUSTABDĖ

Juozas Žygas

Gal visi žinome iš Švent-
raščio apie tai, kaip Jericho
sienos nuo trimitų garsų ir
žmonių šauksmo sugriuvo.
Jaunystėje tai girdėdami, gal-
vas pakraipydavome, bet
tiems žodžiams daug netikė-
davome. Atrodė, kad tokie
įvykiai yra negalimi. Tačiau
sausio 13-tos nakties metu,
Vilniuje įvyko galbūt dides-
nis stebuklas, negu sienų su-
griuvimas. Nes čia, toje vie-
toje, prie televizijos bokšto
nuo žmonių dainavimo tan-
kai sustojo. Ne tik tankai su-
stojo, bet prasidėjo imperijos
byrėjimas.

Įvyko vienas iš nedaugelio tokių atvejų, kuomet Kremlius ir KGB pro šikšnele prašovė. Jie klaidingai apsiskaičiavo, o gal lietuvių komunistų buvo suklaidinti, kad užteks tik keletos šūvių ir Lietuvos liaudis sukils. Tų savo planų pasisekimu tikėdami, paleido "slaptą" žinią, kad Lietuvoje bus nepaprasti įvykiai. Tokią galimybę galime prileisti. Kadangi tuo metu Lietuvos įvykiai buvo pirmojo puslapio žinia, tai ir taip užsienio žurnalistų pilna visur būdavo, o tą naktį, jų buvo žymiai daugiau. Ką Burokevičius, Jarmalavičius ir kiti į juos panašūs tuomet darė, tai mes žinome. Tik neaišku, kur buvo daugelis iš tų, kurie šiandieną yra valdžioje? Lietuvos spaudoje yra užuominų ir žinių, kad sausio 13-tos byla yra norima greičiau užbaigti, kad neiškiltų kai kurie vardai.

Kuomet tankai į minią
važiavo, žmonės nepajudėjo.
Net mongolai, kurie tankus
vairavo, to nesitikėjo. Lietu-
vis išdavikas, iš tanko per
garsiakalbį ragino žmones
nustoti dainavus. Žadėda-
mas išvaikyti inteligentus ir
gražinti darbo žmonių val-
džią. Tie, kurie šį puolimą
planavo, tikėjosi per keletą

valandų pasauliui parodyti, kaip Lietuvos liaudis darbo žmonių valdžią sugrąžina. Bet turėjo labai nusivilti. Vilniaus televizijai negalint veikti, buvo susisiepta su Kaunu ir tą pačią naktį, pasaulis Vilniaus įvykius matė. Mes Chicagoje, apie tai, kas Vilniuje vyksta, sužinojome šeštadienio vakare apie 9 val. v. Mes, Chicagos ir apylinkių lietuviai (manau ir kitų vietovių), sekmadienį iš ryto pradėjome skambinti į Washingtoną ir į vietines televizijos ir radijo stotis. Jau iš pat ryto, didesnės radijo stotys, apie Vilniaus įvykius, žinias transliavo. Pakartotinai minėdami, kad tankiai važiuo į dainuojančių žmonių minią.

Apie 9 val. ryto, televizijos stotys (tuomet televiziją įsijungiau) pradėjo rodyti žiaurius vaizdus, žmones gulinčius po tankų vikšrais. Pagaliau ir George Bush prabilo. Išreikšdamas gailestį ir susirūpinimą dėl Vilniaus įvykių. Tačiau pridėdamas, jog jis manęs, kad M. Gorbačiovas apie tuos įvykius iš anksto nežinojo. Po kiek laiko ir Gorbačiovas prabilo, patvirtindamas Busho žodžius, kad jis ramiausiai miegojęs ir nieko nežinojęs. Gal dalis vakariečių jo žodžiams ir patikėjo, tačiau rusų jis nepadėjo. Leningrade, Maskvoje ir Kijeve prasidėjo demonstracijos. Žymieji rusų disidentai, viešai pasmerkę ne tik tuos žiaurumus, bet ir Gorbačiovą stovintį už jų. Jeigu lietuviai būtų ginklais ar net akmenimis pasipriešinę, tai pasaulis turbūt būtų nė nepastebėjęs. Bet su dainomis prieš tankus stovėti – tai kažkas virš žmogiško supratimo. Dėl to ir visas Lietuvos atgimimas, buvo pavadintas "Dainuojanti revoliucija".

VALDŽIOS KRIZĖ GILĖJA

(Atkelta iš 1 psl.)

apsispręsta ir dėl 141-ojo Seimo nario mandato. Nepabibrėžtumą dar labiau didina šiomis dienomis paastrėję nesutarimai tarp Seimo Nacionalinio saugumo ir Užsienio reikalų komitetų, dėl ko pastarojo komiteto pirmininko pavaduotojas A. Gričius netgi pagrasino apleisti frakciją, jei ir toliau nebūtų aiškiau formuluojama Lietuvos užsienio politika. Balsavimų metu situaciją dar gelbsti keli frakcijoms nepriklausantys Seimo nariai bei Lenkų frakcija, tačiau jų parama ne visada garantuota.

Kartu su palaipsne daugumos nykimo tendencija pastebimas dar vienas su tuo susijęs bruožas – LDDP frakcijos Seime radikalejimas ir izoliavimasis. Priimant sprendimus praktiškai nustota įsiklausyti į opozicijos pastabas, klausimai aptariami skubotai ir paviršutiniškai, dėl ko priimti sprendimai dažnai prieštarauja kitiems įstatymams ar Konstitucijai, įstatymai būna nepritaikomi praktiškai, juos iš naujo reikia kelis kartus taisyti. Kita vertus,

padidėjęs spaudimas frakcijos nariams bei monolitinės vienybės siekimas kaip tik ir skatina tolesnį "rūgimą" frakcijoje bei atskirų jos narių nepasitenkinimą. Reikėtų taip pat prisiminti, kad didėjančios izoliacijos sąlygomis LDDP bandė pradėti dialogą su konservatoriais, tačiau dialogas nebuvo produktyvus, kadangi valdančioji partija iš esmės siekė ne susitarimų valstybei svarbiais klausimais, bet asmeninių ar grupinių partijos interesų gynimo.

Taciau, teisybės dėlei, reikia pažymėti ir tą faktą, kad nepaisant opozicijos atakų, LDDP valdžia jau antrus metus išlieka gan stabili. Nežiūrint dažnos ministrų kaitos, turime po nepriklausomybės atstatymo ilgiausiai dirbančią A. Šleževičiaus vadovaujamą Vyriausybę, LDDP frakcija Seime išlaikė santykinę vienybę. Nors Prezidento, Premjero ir Seimo santykiai nėra idealūs, tačiau sugebama susitarti svarbiausiais klausimais, sprendimai priimami pernelyg nevėluojant. Tokio pobūdžio nesuta-

rimai kaip Generalinio prokuroro skyrimo istorija yra veikiau išimtis nei taisyklė.

Du svarbiausi 1994 metų Lietuvos vidaus politikos įvykiai – referendumas ir žurnalisto V. Lingio žudikų teismas – paryškino dar vienos tendencijos užuomazgas. Po truputį vėl atgimsta pasitikėjimas, kad viešojo nuomonė ir aktyvi piliečių pozicija gali turėti įtaką valdžios veiksmams, visuomenė pradeda busti iš abejingumo tvyrojusio nuo Seimo rinkimų.

Pabaigoje galima būtų padaryti išvadą, jog šie metai Lietuvos valdžiai bus dar sunkesni, gal net kriziniai. Jeigu valdancioji partija kartos Sąjūdžio klaidas ir toliau slys izoliavimosi bei radikaliavimo keliu, smarkiai sumažės jos galimybės likti valdžioje iki kadencijos pabaigos. Nėeilinių rinkimų tikrai būtų galima išvengti tuo atveju, jei tariantis su visomis Seime atstovaujamomis politinėmis jėgomis būtų pradėtas dialogas ir ieškoma bendro sutarimo svarbiausiose politikos srityse. Kuria kryptimi bus pasukta, šiuo metu labiausiai priklauso nuo šalies Prezidento.

EGZAMINAS VAKARAMS?

Aurelija M. Balašaitienė

Atrodo, kad pasaulis lieka abejingas Čėėėėėėėė trage-
dijai, nors tiek televizijos lai-
dos rodo, tiek didžiųjų dien-
rašėių pirmieji puslapiai apra-
šo Rusijos agresiją ir terorą
toje ramioje kalniečių šalyje.
filmuoja ir fotografuoja gat-
vėse gulinius lavonus ir pa-
galbos nesulaukiančius su-
žeistuosius, kad sensacingų
žinių pranešimais užpildytų
žiūrovams laiką ir skaityto-
jams puslapius. Tik nėra ko-
mentarų, kad toks Rusijos
elgesys yra laukinio barbariš-
kumo apraiška, žiauriai žalo-
janti neva tai išradimais ir
kultūros lobiais pasižymėjusi
šimtmetį, į kurio pabaigą su-
byrėjo buvusi pasaulio pabai-
sa – Sovietų Sąjunga. Rusi-
ja, neva tai einanti "demokra-
tizavimo" keliu, remiama
Amerikos Jungtinių Valstijų
prezidento ir kitų Vakarų de-
mokratijų, paruošė "egzami-
ną" Vakarams, kad stebėtų jų
elgesį ir ryžtą įgyvendinti jų
skelbiamus idealus, kaip žmo-
gaus teises ir tautų laisvės
apsisprendimą. Ar ir tie idea-
lai išliks lygiai taip nereikš-
mingi, kaip kadaise gražiai
surašyta Stalino konstitucija,
nieko bendra neturėjusi su
gyvenimu, bet piliečiams
"garantavusi" visas asmens ir
religines laisvės ir teises?

Jelcinas moka gudriai teisintis, kaip kadaise tą darė Stalinas ar Chruščiovas, kad

Cėčėnija esanti Rusijos Federacijos narė, todėl neturinti teisės iš jos pasitraukti... Juk kadaise pasaulis tikėjo, kad ir Baltijos respublikos "savo noru" įstojo į Sovietų Sąjungą, o pavergtų baltiečių "globojamų" NKVD ir KGB, balso niekas negirdėjo. Dabartinė Rusijos federacija yra sudaryta iš rusiškų administracinių vienetų, o cėčėnai nei savo kilme, nei kalba, nei religija neturi nieko bendra su rusais. Tuo tarpu tankiai traisko beginklius sostinės gatvėse, bombonešiai griauja pastatus ir terorizuoja civilius gyventojus, vykdo neįtikėtinai žiaurų terorą ir genocidą. Todėl baisu, kad Amerikos prezidentas tokius barbariškus veiksmus klasifikuoja kaip Rusijos "vidaus reikalą". Gal, laikui bėgant, godusis Baltijos respublikų kaimynas, panaudodamas tą patį argumentą, pasikėsins sugrąžinti Baltijos tautas į "Rusijos federacijos glėbį"? Juk dabartiniai įvykiai rodo, kad Vakarai už mažesnius ir silpnesnius neužstoja, nebent matytų naudą sau, kaip dar neseniai buvo gelbėjama Saudi Arabija... Jėlcinas gali "logiškai" pareikšti, kad Baltijos respublikos buvo Rusijos dalimi ir kad todėl privalo grįžti į jos "globą"...

Gudrus, sumanus ir klas-
tingas Jelcinas "sužavėjo"

naivūs vakariečius, kurie nepasimokė iš istorijos ir neišanalizavo rusų grubuoniško charakterio. Nejaugi niekas nesupras, kad Rusijos agresija į Čėčenijos teritoriją yra tik egzaminas Vakarams, tik noras įsitikinti jų abejingumą ir nenoru padėti silpnesniam, kad neprarastų Rusijos "draugystės"? Gal jau liko užmaršty, kaip Jungtinėse Tautose, batu daužydamas stalą Chruščiovas pareiškė, kad aš "vakarams parduosiu virvę, ant kurios jie patys pasikars"... Jei dabar ne virvės grasinimu, bet veiksmu bandoma išanalizuoti Vakarų naivumą ir neveiksmingumą, ieškant Rusijos sauvaliaviui naujų ir priimtinių pasiteisinimų, tai Vakarų abejingumas gali su laiku tapti jų grabo lenta. Ar sekantis Rusijos žingsnis bus į Pabaltijo teritorijas? Kaliningrado karo bazės nieko gero nežada, tačiau jomis Vakarai nesidomi ir jų buvimu nesirūpina, nors naivu manyti, kad nuo Rusijos atkirstoje, svetimoje teritorijoje statomos karo bazės skiriamos "taikai". O gal būtų dar kitas pasiteisinimas, kad Rusijai reikia "saugotis nuo agresijos"? Graudu spėlioti, kad Vakarai Rusijos duodamą egzaminą išlaikys labai gerai... Rusijos naudai. O tada jau ir tolimesnei agresijai "vartai atkelti"...

☆☆☆☆☆

ISTORIJA IR ISTORIJOS POLITIZAVIMAS

Antanas Dundzila

Ir amerikiečių ir Amerikoje gyvenančių lietuvių tarpe šiuo metu banguoja kontraversija apie II-ojo Pasaulinio karo laikų istoriją. Sakyčiau, kad kai kurie istoriniai faktai yra visaip minkomi – mūsų galvos yra trinamos su ypatingos sudėties bei slidumo mostimis. Visa tai daroma subtiliai, netiesioginiai, "tarp kitko". Pavyzdžiui, spaudoje yra apibūdinamas koks nors visuomenei rūpimas reiškinys. Beveik tuo pačiu atsikvėpimu taip pat yra "nekalantai" peršama bendresnė mintis, kuri, jei tik bus tylomis priimta, mūsų pasaulį vers aukštyn kojom. Charakteringa, kad tokios tendencijos rodo ir amerikiečių ir lietuvių išeivijos spaudoje.

Iliustracijai čia pateiksiu porą amerikiečių politizuojamos istorijos pavyzdžių. Štai, II-ojo pasaulinio karo 50 m. pabaigos sukakčiai (Vokietija kapituliavo 1945 gegužės mėn., Japonija – rugpjūčio mėn.) buvo užsakyta JAV pašto ženklas su atominės bombos debesių, bet, kilus protestams, projektas atšauktas. Arba Washington, 1994 m. Smithsonian muziejuje įsisiūbavo kontraversija dėl ta pačia tema ruošiamos parodos eksponatų. Čia, matyti, buvo subtiliai kedenamas tikras ar spėjamas karą laimėjusio krašto visuomeninės kaltės jausmas, tas mano vadintas trynimasis tam tikra mostimi. Dar baisesnis dalykas neseniai vyko vienoje Washingtono priemiesčio mokykloje (WASHINGTON POST (WP) 1994-XII-22), kurioje vaikams kalbėjo ponija Zoja Vasiljevna Zurubina, buvusi KGB tarnautoja, savo laiku rusams vertusi angliškai parašytas, iš Amerikos pavogtas atomines paslaptis, o taip pat buvusi net paties Stalino anglų kalbos vertėja. Tarp kitų dalykų Zurubina pasakojo, kad Stalinas buvęs "dosnus ir sumanus valstybininkas". Apie Stalino vykdytą terorą ji pati anuomet nieko nežinojo..., nors jos patėvis, tarp kitko dalyvavęs Trockio nužudymo ruošime, vėliau buvo kalintas. Pasiskaitęs amerikiečio prof. T. K. Robb straipsnį (WP, 1994-XII-11) čia teigsiu, kad tai yra sąmoningi istorijos politizavimo pavyzdžiai.

Ir Amerikos lietuvių spaudoje matome su politizuojama istorija mūsų strėnas trinamų pavyzdžių. Neminint šaltinių, viename 1994-XII-6 d. išleistame išeivijos laikraštyje tilpo už tam tikrus pareiškimus (– čia neminint kokius) Lietuvos

premjero (– čia neminint kurio) gynimas. Ten pat, skaitytojams tuoj pat buvo pridurta, kad nesugebame eiti su gyvenimu, kad pribrendo laikas naujiems kriterijams. Esu įsitikinęs, kad patarimas eiti su gyvenimu bei tie naujieji kriterijai buvo politizuojamos istorijos tepalai (čia labiau tiktų seniau kaimuose vartotas barbarizmas, "šmeras"). Arba vėl, pereitų metų pradžioje, užstojant aukštą Lietuvos respublikos pareigūną, buvo teigiama, kad rusų okupacinius laikus Lietuvoje privalu vertinti pagal "ano meto" sąlygas, bet ne kokiais kitais standartais... Taip pat atsimename, prieš pusantrų metų 1941 m. Sukilimui buvo klijuojama "sakralinės klaidos" etiketė. O 1994 spalio mėnesį buvo klausama ar mūsų partizanai laikytini laisvės kovotojais ar karo nusikaltėliais... Tai vis bandymai politizuoti istoriją – pagal "anų laikų" poreikius, Lietuvos įvykiams maunant du kairės kojos batus.

Stabtelėkime prie dviejų tokių pavyzdžių.

Kas čia darosi? Koki tie dabar laikai, kokios čia visuomeninės mados ir koki tie "naujieji kriterijai"?

Sakyčiau, kad naujų, lietuvių pasaulį drebinančių istorinių duomenų paskutinių kelių metų bėgyje neatsirado. Neatsirado nė naujų, visuomeninių dėsnių, tinkančių platesnei aplinkai. Tačiau į viešumą išėjo būrelis rusų okupacijos darbus linkusių maskuoti apologetų. Kai kurie iš jų teigia, kad "su dabartinės valdžios vyrais, iš kur jie bebūtų kilę, reikia kalbėti" – čia visiškai tvarkoj: kalbėti reikia ir galima, tačiau nekompromituojant esminių duomenų. To kalbėjimo sąskaiton nereikia jiems pataikauti, kompromituojant ne tik Lietuvos bet ir tarptautinius abiejų okupacijų istorinius faktus. Kažkodėl rusų okupacinis režimas yra subtiliai ginamas, teisinamas, o tauta kaltinama nuodėmėmis vokiečių okupacijos metu ar net nepriklausomybės metais. Kas darėsi rusų okupacijos metu tiems istorikams ir apologetams – tai ne šnypšt, ne pypt.

Esame mokomi, kaip maži vaikai toje Washingtono mokykloje. Tai tiek apie "naujuosius kriterijus" ir "ėjimą su gyvenimu".

Antras pavyzdys su istorijos vertinimo ar pervertinimo logika yra beveik tragiškas. Tereikia pagalvoti, kad,

pagal "ano meto" mąstelių, partizanai buvo paprasčiausi banditai... Kalanta buvo neva tai išprotėjęs... "Katalikų Bažnyčios kronika" ir visi kiti pagrindinio leidiniai ir prie jų leidimo prisidėjusieji darbuotojai buvo okupanto kolaborantų bausti, tremti ir kalinti nusikaltėliai bei nuo okupanto atneštos tarybinės laimės atsilikę degeneratai... Visi vėlesnių metų disidentai – tai liaudies, valstybės ir tautos priešai ir t.t. Tai toks, matote, mums yra siūlomas "anų laikų" vertinimo mąstelis, stengiantis pateisinti koki nors rusų (– tik rusų!) okupacinės praeities bagažą turintį Lietuvos valdžios pareigūną.

Kad būtų aiškiau, čia jums paskaičiuosiu "ano meto" tik pačius didžiulius didvyrius, socialistinės liaudies respublikos vadus. Šios litanijos duomenys yra paimti iš autoritetingų, savo laiku gerai įvertintų knygų (R. Mišūno ir R. Taagepero 1983

m. išleistos A. Senno "Lithuania Awakening") bei kitų šaltinių:

Partijos vadai ar CK sekretoriai – tai Sniečkus, Griškevičius, Songaila, Brazauskas, Šlezevičius (LDDP), Burokevičius;

Aukščiausios Tarybos prezidiumo pirmininkas: Paleckis (– tėvas), Šumauskas, Barkauskas, Astrauskas, Brazauskas;

Ministrų tarybos pirmininkai: Gedvilas, Šumauskas, Maniušis, Songaila, Sakalauskas.

Pažvelgę į tas pavardes, išvadas pasidarykime patys. Palyginkime juos su okupanto kalėjimuose bei Sibire naikintais mūsų tautos žmonėmis, palyginkime su užsienyje veikusiais mūsų diplomatais, 1941 m. Laikinosios vyriausybės nariais, pokariniais laisvinimo bei mūsų visuomeninių organizacijų darbuotojais. Pagalvokime, kokių būdu, apsidžioję mums perša-

mą "anų laikų" žinduką, Lietuvos interesų šviesoje galėtume žiūrėti į tokias Lietuvos laisvinimo bylos bei pagrindžio asmenybes kaip į visus Lozoraičius, Krupavičius, Brunių, Kazlauską, Katilių, Sidzikauską, Kairį – Kaminską, Brazaitį, Gaidžiūną, Damušį, Mackevičių, Trimaiką, Narutį, Naujokaitį, Bulvičių, Lukšą, Ramanauską – Vanagą ir daugybę kitų? Pastarieji "anų laikų" valdovų ir kolaborantų buvo niekinami, smerkiami bei šmeižiami. Argi šitie mūsų žmonės per 50 okupacijos metų mums melavo, skleidė kokią tai, akis dumiančią, propagandą?

Kas čia per logika, peršant anų laikų vertinimo mąstelių?

Netinka istorijos politizuoti, nes politizuota istorija įgauna propagandos arba išprievartautos tiesos rūbą.

(1994-XII-27)

JUSTINUI MARCINKEVIČIUI ĮTEIKTA LIETUVOS SANTARVĖS PREMIJA

Antrąją šv. Kalėdų dieną Vilniaus Rotušėje poetui Justinui Marcinkevičiui iškilmingai įteikta pirmoji Lietuvos Santarvės premija. Šį kasmetinį apdovanojimą už reikšmingą, tautą vienijančią veiklą įsteigė ir skiria šiemet įkurtas Lietuvos Santarvės fondas. Fondo įkūrėjas ir premijos fundatorius yra verslininkas iš Panevėžio Julius Kazėnas.

Laureato diplomą ir premijos simbolį – balto porceliano skulptūrėlę – Justinui Marcinkevičiui įteikė Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas ir fondo tarybos pirmininkas filosofas Arvydas Juozaitis. Ceremonijoje dalyvavo Seimo nariai, visuomeninių ir kūrybinių organizacijų atstovai, Lietuvos Santarvės fondo tarybos nariai, rėmėjai, daug svečių.

Šios premijos turinys labai artimai susijęs su Justino

Marcinkevičiaus kūryba: jo poezija, dramos, eseistika, susiję su žmogumi, jo įvertinimu, tolerancija, tautos istorija. Visa poeto kūryba iškelti mūsų tautą ir valstybę, sveikindamas laureatą ir jo artimuosius sakė Lietuvos Prezidentas. Prisiminęs monologą iš istorinės dramos, kuriame karalius Mindaugas sako žinojęs, kad bus sunku, bet negalvojęs, kad bus taip sunku, Algirdas Brazauskas minėjo, jog ir šiandien santarvės idėjos skleidimas labai reikalingas tautai ir Lietuvos valstybei.

Kalbėdamas apie santarvės idėją, laureatas minėjo, kad Lietuvoje dabar gausu aukurų piktiems, nedoriems dievams, garbinamas pinigai, atnašaujamos net kraujo aukos. Visuomenė tebėra gerokai supriešinta ir pavargusi nuo socialinės bei politinės įtampos, noras "turėti", o

ne "būti" graužia žmogaus gyvybingumą kaip rūdys.

Justinas Marcinkevičius sakė santarvės idėją suprantąs ne idealistiškai, o kaip mokėjimą susitarti, išklausyti viens kitą. "Santarvė kyla iš meilės ir laisvės, nes tik laisvas ir mylintis žmogus gali peržengti savo egoizmą", tvirtino poetas. "Santarvės idėjos pagrindinis klausimas yra ne su kuo, o vardan ko. Štai kodėl aš rėmiau ir remsiu šią idėją, kurią dar reikia įtvirtinti tautos sąmonėje", sakė Justinas Marcinkevičius. "XXI amžius bus santarvės amžius, arba Jo visai nebus. Dirbkime ir gyvenkime taip, kad tas amžius vis dėlto būtų", kalbėjo poetas.

Lietuvos spaudoje viešingai pripažinta, kad Santarvės premijos skyrimas bei jos įteikimo aktas buvo vienas reikšmingiausių metų pabaigos įvykių Respublikos visuomeniniame gyvenime.

(ELTA)

Prie televizijos bokšto Vilniuje. Ši istorinė vieta ir sausio 13 dienos įvykiai kažkodėl iki šiol nėra tinkamai atžymėti.
Vyt. Stapulionio nuotr.

TĖVYNĖS SAJUNGOS INICIATYVA LIETUVOJE ĮGYVENDINTI TIKRAJĄ DEMOKRATIJĄ

Vytautas Šeštokas

Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) Politinė Taryba, praėjusių metų pabaigoje pradėjo žygius Sudaryti Lietuvos dešiniųjų partijų koaliciją ir ieškoti priemonių bendromis jėgomis padėti Lietuvai realiai, bet ne pažadais, išbristi iš gilios ir visapusės krizės.

Nemokšiška ir valstybės interesus ignoruojanti valdančiosios LDDP politika toliau alina kraštą ir stumia Lietuvą į ūkinę, socialinę ir politinę suirutę. Tėvynės Sąjunga savo atsisaukime sako: politinė raida Rusijoje akivaizdžiai primena apie pavojų Lietuvos suverenitetui. Šis pavojus, Lietuvos valdžiai stokojant politinės valios, darosi realus ir grėsmingas. Lietuvos visuomenė, neturinti demokratijos politinio gyvenimo patirties, kol kas neranda būdų ir jėgų atsispirti šiai slinkčiai.

Tolimesnis neokomunistų valdymas Lietuvai yra ne-

leistinai žalingas. Dėl šių priežasčių dabar ypatingai svarbus demokratinis dešiniųjų partijų, o taip pat JAV ir Kanados lietuvių organizacijų tarpusavio. Supratimas ir efektyvus bendradarbiavimas.

Tuo tikslu 1995 m. sausio 14-15 dienomis Druskininkuose rengiamas suvažiavimas tema: Dešiniųjų demokratinė partijų Lietuvoje bendradarbiavimo prielaidos, problemos ir perspektyvos.

Į šį suvažiavimą Tėvynės Sąjungos Politinė Taryba pakvietė: Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininką Povilą Katilių, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos prezidentą Balį Gajauską, lietuvių tautininkų sąjungos pirmininką Rimantą Smetoną, Lietuvos demokratų partijos pirmininką Saulių Pečeliūną, JAV lietuvių bendruomenės pirmininkę Reginą Narušienę ir Kanados lietuvių bendruomenės pirmininką Algirdą Vaičiūną.

Organizacijų kvietime pageidaujama, kad į pasitarimą atvyktų įgaliota 2-3 asmenų delegacija, į kurios sudėtį įeitų partijos vadovai.

Šia proga yra pravartu pažymėti, kad kvietimas dalyvauti Amerikos ir Kanados Lietuvių Bendruomenės vadovų yra sveikintinas. Tik šiuo keliu einant yra galimas pilnas išeivijos lietuvių bendradarbiavimas su Lietuva. Užsienio lietuvių vykdomųjų veiksmų dalyvavimas Lietuvos demokratinė partijų problemų sprendime yra būtinas.

Mes remiame ir remsime Lietuvą ir jos tikrąją demokratiją finansiniai. Tačiau ir mūsų balsas turi būti išgirstas, suprastas ir jį atkreiptas atitinkamas dėmesys. Išeivija turi pakankamai finansinių resursų, jeigu su ja Lietuva ras bendrą kalbą.

Tik šiuo keliu eidami, lietuvių užsienio vadovai dirbdami kartu su tikraisiais demokratijos atstovais, pasikeisdami idėjomis ir patarimais, galės įgyvendinti mūsų visų senai laukiamą gerovę, kurią gali Lietuvai atnešti tik bendroji Lietuvos demokratinė partijų konsolidacija.

Naujoji pirmininkė padėkojo Vytui Maciūnui už gražiai eitas pareigas ir pasakė, kad nusimato sunkūs trys metai, bet ji pasitiki savo valdyba ir toliau žada tęsti pradėtą darbą. Santykiai su Lietuva yra labai svarbūs, bet ne visi Lietuvoj nori turėti glaudesnius ryšius su užsienio lietuviams. Tačiau, užsienio lietuviams turės padėti Tėvynę išlaikyti laisvą. Kitais metais, t.y. 1995 metais, sueina 50 metų nuo mūsų pabėgimo iš Lietuvos – reikės tą sukaktį iškilingai paminėti. Baigdama Regina, pasakė, kad turime įtraukti į Lietuvius Bendruomenę visus – ir vyresnius, ir jaunesnius, ir tuos kurie dabar atvažiuoja iš Lietuvos ir tuos kurie yra atitrūkę. Regina pristatė dalyvaujančius naujos valdybos narius – Švietimo Tarybos pirmininkę Reginą Kučienę (tas pareigas eina nuo 1988 m.), Socialinių Reikalų Tarybos pirmininkę Birutę Jasaitienę (tose pareigose nuo 1990 m.), Kultūros Tarybos pirmininkę Alę Keželiene, Religinių Reikalų Tarybos pirmininkę seselę Margaritą Bareikaitę, vicepirmininką finansų reikalams Liną Norušį, vicepirmininkę informacijos reikalams Ritą Likanderytę, izdininką Ramutį Pliūrą ir sekretorę bei reikalų vedėją dr. Viliją Kerelytę. Pareigų perdavime negalėjo dalyvauti vykdomasis vicepirmininkas dr. Vytautas Bieliauskas, Visuomeninių Reikalų Tarybos

Komentaram, nuomonės

Ponui A.B.
(per Dirvos Redakciją)

Gerbiamasis,
Jūsų laiškas p. Vladui Vijeikiui (Dirva – 1994-XII-29) vienu pareiškimu sukėlė man nuostabą. Dėl paties p. Vlado Vijeikio nekalbėsiu: jis pats gal pasisakys, nes, anuot Jūsų, jis yra "aukšto intelekto asmuo".

Pareiškimas, kurį miniu, yra toks (cituoju): "Būk tikras, kad ne Vlikas, tas išsi-metusios Vokietijos nuovalose gimęs nevekšlis, išlaisvino...".

Matyti, kad Jūs, p. A.B., apie Vliką ir jo ilgametę ir sėkmingą veiklą arba nieko nežinote arba turite jam kokią nesuprantamą neapykantą.

ALTO informacija

REIKALAUJAMA PASMERKTI RUSIJOS AGRESIJĄ ČEČENIJOJE

Amerikos lietuvių, estų ir latvių tarybų jungtinis komitetas, atstovaujantis pabaltiečiams Washingtone, sausio 5 dieną kreipėsi į JAV vyriausybę, prašydamas pasmerkti Rusijos federacijos agresiją Čėčėnijoje ir reikalauti, kad čėčėnų tautos laisvės rekals būtų išspręstas taikiu būdu, pravedant abipusius pasitarimus arba tarptautinį tarpininkavimą.

Rusijos federacija naudoja karinę jėgą prieš Čėčėnijos gyventojus ir tuo tiesiogiai pažeidžia tuos principus, kurie buvo sutarti Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijoje Budapešte 1994 metų gruodžio mėnesį, jog nebūtų pažeistos žmonių pagrindinės teisės ir žudomi

pirmininkas Dr. Paulius Žygas, vicepirmininkas mokslo reikalams dr. Vitolis Vengris, Ekonominė Reikalų Tarybos pirmininkas Algis Rimas, vicepirmininkas organizaciniams reikalams Paulius Alšėnas, vicepirmininkas sporto reikalams Algis Rugienius, JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas Viktoras Kaufmanas ir JAV LB VR įstaigos direktorė Asta Banionytė.

Po oficialios dalies vyko draugiškas pabendravimas prie kavos puodelio. Daug kas skubėjo į kitus posėdžius, o kiti dalinosi mintimis, patarimais, išpūdziais ir nuotykiškais iš praėjusios JAV LB Krašto Valdybos kadencijos.

Linkime naujai valdybai sėkmingų ir pelningų darbo metų ir draugiškų ryšių palaikymo su Lietuvos žmonėmis bei pasaulio Lietuvių Bendruomene ir kitomis svarbiomis lietuviškomis organizacijomis.

Rita Likanderytė

Ne vieta čia kalbėti apie Vliko veiklą laisvinimo byloje, tačiau ir Jūs galėtumėte jam parodyti bent šokią tokią pagarbą ir dėkingumą. Toks Jūsų pareiškimas daugeliui buvusių Vliko darbuotojų yra skaudus ir užgaulus.

Stebiuosi, kaip gerbiamas Dirvos redaktorius galėjo tokį pareiškimą praleisti.

Taigi, p. A. B., būk malonus ir įrodyk, kad Jūsų nuomonė apie Vliką turi realų pagrindą.

Šį laišką pasirašau, kaip ir Jūs, tik inicialais.

Su pagarba

T.B., Chicago, IL.

gyventojai arba naikinamas tų žmonių nuosavas turtas. Tačiau rusai tuoj sulaužė savo pasirašytą dokumentą, pradėdami karo veiksmus prieš čėčėnus, bombarduodami jų miestus, griaudami pastatus, ligonines, vaikų prieglaudas, senelių namus ir privačius namus.

Jungtinių Amerikos valstijų tylą ryšium su visuotiniu žmogaus pagrindinių teisių pažeidimu, nežiūrint ar tai būtų Haiti ar Rusija, kenkia Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos veiklai ir Europos saugumo išlaikymui.

Amerika privalo reikalauti, kad Rusija respektuotų Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos principus ir atnaujintų pasitarimus su Čėčėnija, kad būtų surastas taikus sprendimas ir pasiekta teisinga taika, baigiamas šis jungtinis Amerikos Lietuvių tarybos, Amerikos estų tarybos ir Amerikos latvių tarybos pareiškimas šio krašto vyriausybei.

NAUJUS METUS PRADEDANT

Mes, Amerikos lietuviams, pasitikome 1995-tuosius metus ir toliau siekdami savo užsibrėžtų tikslų, kurių ne vienas buvo aprobuoti š.m. Amerikos Lietuvių Kongreso. Tarpe jų: Pabaltijo regijono stabilumo įgyvendinimo, Karaliaučiaus krašto demilitarizavimo, ir lietuvių istorinių etninių kultūrinių teisių įgyvendinimo Karaliaučiaus krašte.

Dabar mes, pradėdami 1995-tuosius metus, žiūrime į Lietuvą. Ten jau šį pavasarį įvyks savivaldybiniai rinkimai, kurie bus dar vienu demokratijos ir pilietiškumo išbandymu Lietuvoje.

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS PAREIGŲ PERDAVIMAS

Baigdami JAV LB XIV-tos Tarybos pirmą sesiją, kuri įvyko praėjusių metų rugsėjo 17-18 dienomis Washingtone, Tarybos nariai dalyvavo naujojos pirmininkės rinkimuose. Balsų dauguma nauja pirmininke buvo išrinkta advokatė Regina Narušienė iš Waukegano apylinkės. Regina yra nesvetima lietuvių Bendruomenės veikloje ypač per paskutiniuosius keletą metų – buvusi Waukegan/Lake County LB apylinkės pirmininkė; "Darbas Lietuvai" seminarų Washingtone 1990 m. ir 1991 m. organizatorė; teisės patarėja Lietuvos Ministrams Pirmininkams Vagnoriui ir Šlezevičiui; buvusi JAV LB Krašto Valdybos vykdomoji vicepirmininkė 1991 - 1994 metais; JAV LB XIII-tosios Tarybos narė ir taip pat reiškiasi įvairioje kitoje lietuviškoje kultūrinėje veikloje.

Lapkričio 26 d., šeštadienį, Chicagos Seklyčios patalpose, įvyko JAV LB Krašto Valdybos pareigų perdavimas. Nors visi naujos Krašto Valdybos nariai įvairias pareigas buvo pakviesti daugiau negu mėnesį anksčiau, bet reikėjo laukti kol Tarybos nariai korespondenciniu būdu visus patvirtins. Kai sąrašas buvo patvirtintas, įvyko pareigų perdavimas ir naujos valdybos pirmasis posėdis. Pareigų perdavimas

įvyko tyliai, kukliai be jokių ceremonijų ir didelių apeigų. Perdavime dalyvavo buvęs JAV LB Krašto Valdybos pirmininkas Vytas Maciūnas, buvusi JAV LB Krašto Valdybos Kultūros Tarybos pirmininkė Laima Šileikytė Hood ir kiti buvę valdybos nariai. Taip pat dalyvavo naujoji pirmininkė Regina Narušienė ir didelė dalis naujos valdybos narių. Vytas Maciūnas pasakė, kad labai greit prabėgo tie trys metai, nes yra fiksuota laiko riba – reikia daug atlikti per palyginus trumpą laiką. Jis aptarė viską, kas buvo atlikta per paskutiniuosius tris metus. Daug laiko užimė naujų ryšių kūrimas su Tėvyne ir daug darbo buvo atlikta ne tik per akivaizdinius posėdžius, bet ir telefoniniais pasikalbėjimais. Jis taip pat sakė, kad reikia toliau nagrinėti bendradarbiavimą su Lietuva, nes čia gali būti svarbus taškas duodantis vilčių. Baigdamas, jis palinkėjo naujai pirmininkei ir jos valdybai sėkmingų vadovavimo metų ir perdavė protokolų knygą, jo kadencijos išleistus biuletenius ir medinį Rūpintojėlį, kuris jam buvo perduotas kai jis perimė tas pačias pareigas prieš 3 metus. Rūpintojėlis – tai primena galvojimą, susimąstymą, ryšius su dar vis kenčiančia tėvyne ir pasiryžimą toliau tęsti darbą.

KALĖDOS ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖJE MOKYKLOJE

Kalėdos gal labiausiai laukiamos vaikų ir apie dovanas jie pradeda svajoti jau prieš mėnesį. Tačiau apie tikrąją švenčių prasmę ir kalėdinį džiaugsmą retai tepagalvoja.

Mūsų gražias šventines tradicijas ir jų nuotaiką stengiasi išsaugoti ir jas pertiekti savo auklėtiniams lituanistinės mokyklos.

Tad šv. Kazimiero lituanistinė mokykla Clevelande 1994 m. gruodžio 17 d. ir pašventė popietę Kalėdų prasmės išryškinimui ir kalėdinio džiaugsmo įprasminimui. Šiam tikslui scenoje buvo atlikta nuotaikinga kalėdinė programa, kurios vykdytojas buvo "Švyturys" Mokslas ir kultūra – Lituanistinio ugdymo tęsinys. Šią moksleivių grupę sudaro mokyklos 8 skyrius baigę ir toliau pasiryžę tęsti lituanistinį lavinimą jaunuoliai. Pagal Rūtos Milolionienės tekstą "Kalėdų sparnai" jie parengė lėlių spektaklį.

Programos pradžioje 7 skyriaus mokiniai: Kęstutis Kalvaitis, Saulius Kliorys, Simas Laniauskas, Evelina Masilevičiūtė deklamavo Vytės Nemunėlio eilėraštį "Kalėdos".

Po to programos pranešėja, labai puošnus angelukas, Nijolė Pollock pranešė lėlių teatro vaizduojamas scenas.

Scenos rėmuose iškildavo eilė spalvingų lėlių, kurios judėdamos ir kalba išreiškėdavo veiksmų turinį. Tiek jų

kalbos, kaip ir judėdamos buvo labai išpūdingi ir nuotaikingi, kurie žiūrovams dažnai suteikdavo ir gardaus juoko.

Pirmam veiksmė lėlės pasakojo, kad Dievas išsiuntė į žemę tris angelus, kurie savo gerais darbais turėjo užsitarnauti sparnus. Pirmas angelas – Matas Laniauskas, vargšo berniuko vaidmenyje atsilanko į biblioteką ir girdi, kaip ten skaitoma vaikams pasaką apie Kalėdų senelio dovanas. Vaikai, klausydami pasakos, iš senelio pageidavo labai brangių dovanų. Pamatę atsilankiusį vargšą berniuką, jie užklausė jį, ko jis pageidautų. Tačiau vargšas berniukas nenorėjo nieko daugiau, kaip šiltą namą, kuriame visa šeima galėtų džiaugtis Kalėdų šventėmis ir išgyventi tikrą kalėdinį džiaugsmą. Vaikai susimąstę, susigraudino ir kiekvienas pagal savo išgalę suaukojo jam pinigėlių.

Antras angelas – Venta Civinskaitė meldžiasi prie prakartėlės už sergančius ir keliaujančius. Tuo tarpu praeinantys vaikai šypsosi ir net juokiasi. Tačiau tyli mergaitės malda juos paveikė ir jie suklupo prie prakartėlės.

Trečias angelas – Kristina Kliorytė, seselės vienuolės vaidmenyje atsilanko į restoraną, kur didelis prieškalėdinis judėjimas. Seselė nori įtikinti restorano savininką, kad būtų geriau jei restoranas prieš Kalėdas būtų uždarytas ir kad restorano darbininkai galėtų Kalėdų

Dalis lėlių teatro vaidintojų. Iš k.: Matas Laniauskas, Pilypas Taraška, Vytenis Maščinskas, Matas Tamošiūnas, Lina Penkauskaitė, Mikas Rukšėnas, Veronika Taraškaitė, Lia Krivinskaitė, Kristina Kliorytė.

šventes praleisti savo šeimoje. Tačiau seselėi nepavyko restorano savininką įtikinti ir ji labai nusiminė.

Tad angelai grįžo pas Dievą ir kiekvienas papasakojo kaip jie savo misijas atliko. Tik seselė liūdėjo, kad jai nepavyko savo uždavinio atlikti. Tačiau Dievas įžvelgęs jos gerą norą, nuramino

ją ir visiems suteikė užtarnautus sparnus. Šiuo ir pasibaigė nuotaikingas kalėdinis vaizdelis, suteikęs visiems malonios kalėdinės nuotaikos ir tyro džiaugsmo.

Lėlių teatrą sukūrusiai grupei talkininkavo Danutė Belžinskienė. Lėlių butaforiją ir dekoracijas sukūrė labai vykusiai Andrius Belžinskas.

"Švyturio" globėjos: muz. R. Kliorienė ir E. Laniauskienė.

Po programos svetainėje mokyklos komitetas: K. Civinskas, M. Hudgins, R. Idzelienė, J. Krasinskienė, L. Pollock, D. Urbaitienė ir K. Kalvaitis, suruošė kalėdines vaises, kurių metu visi džiaugsmingai dalinosi išpūdžiais.

Stefanija Stasienė

POSĖDŽIAVO DETROITO LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ CENTRO VALDYBA

Gruodžio 17 d. įvyko Detroito Lietuvių organizacijų Centro (DLOC) valdybos posėdis, kuriame buvo aptartas pasiruošimas Vasario 16-tosios minėjimui. DLOC jau 55 metus iš eilės rengia Vasario 16-tos minėjimus. Šių metų Lietuvos Nepriklausomybės 77 metų sukaktis bus minima vasario 5-tą dieną, sekmadienį, Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centre, Southfield, MI. Šv.

Mišios bus atnašaujamos visose trijose lietuvių bažnyčiose, kur organizacijos dalyvaus su vėliavomis. Po šv. Mišių vyks akademija, programa ir meninė dalis.

Aukos Amerikos Lietuvių Tarybos (ALT) veiklai paremti bus renkamos prie visų lietuviškų parapijų ir prie įėjimo Kultūros Centre prieš minėjimą. Aukos taip pat galima siųsti: Česys Šadeika, 28975 Wellington

Rd., Farmington Hills, MI 48334-4152, rašant čekius Detroito Lietuvių Organizacijų Centras (DLOC) vardu. Aukos yra nurašomos nuo federalinių mokesčių.

DLOC valdybą sudaro: pirmininkas – adv. Kęstutis Miškinis ir nariai – dr. Algis Barauskas, DDS, Bernardas Brizgys, Eugenija Bulotienė, Šarūnas Mingėla, Petras Pagojus, Ona ir Česys Šadeikai ir Algirdas Vaitiekaitis.

Regina Juškaitė

Punios šile

Andrius Mironas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Partizanams nukiūtinus į skirtus postus Senelis su vadu likosi štabo kambaryje.

– Ar jau pradėsime naikinti dabar, vade?

– Ne. Lukterėsime, gal tai tik klaidingas aliarmas. Tuo tarpu dabar viską sunėskime prie ugniakuro, kad be reikalo nereikėtų šniukštinėti po spintas ir lentynas pavojui užėjus.

Abudu ėmėsi darbo ir per valandą visi raštai, bylos, susirašinėjimai, aplinkraščių komplektai buvo sudėti stirtomis netoli skardos su anglimis, o virš jų lubose kyšojo dūmtraukis. Ažuolis pats užkūrė nedidelę ugnelę, kad anglys gerai įsidedgtų.

– Po apygardos susirinkimo visi dalyviai jau prieš dvi dienas išsiskirstė. Galvoju, kad visi saugiai pasiekė savo dalinius ir pranešė susirinkimo nutarimus.

– Ar manai, vade, kad bolševikai mus susekė? Gal

kas nors galėjo mūsų slėptuvės vietą išduoti?

– Ne, bet mes kiek prasi- lenkėme su saugumo reikalavimais, nes Punios šilas ištisus metus buvo mūsų apygardos ir kelių štabo skyrių buveinė. Užimti savo uždaviniais neturėjome laiko pagaltuoti apie vietos pakeitimą. Būstinė čia per ilgai užsibuvo. O apie išdavimą negali būti kalbos! Manau, kad stribai ir šnipai patys atkreipė dėmesį į buvusį suvažiavimo judėjimą apylinkėse.

– Kaip manai, vade, kiek bolševikų čia sutelkta prieš mus?

– Sunku spėti nemačius... Jei kuris šnipas ar stribas pastebėjo čia esant partizanų, ypač praėjusio suvažiavimo metu, tai tikriausiai vietinės kariuomenės įgula jau yra užaliarmuota ir galėjo pasikviesti pagalbon daugiau jėgų. Juk mes visada kovėmės su daug skaitlingesniu priešu! Be to, jau keleris metus

jų kova prieš mus neduoda jokių vaisių... Atrodo, kad gal jie jau pasiryžo mus iš čia išrūkyti. Betkokiu atveju pasiruoškime ilgam pasipriešinimui.

– O gal dar spėtume prasisiveržti?

– Nemanau... Nebent pro paparčių angą, nes ji puikiai užmaskuota. Pro upelį verčiau nebandyti, nes ten jau labai aiškų taką išmin-džiojome...

Tuo tarpu linksmasis Aras surizikavo pažvalgyti ir atsargiai iššliaužė iš angos į paparčius. Tamsoje išgirdo gyvatės šnypstimą, bet iš patyrimo žinojo, jog šie šliaužai patys pasitraukia nuo žmonių, tai nesisirūpino sužinoti šliaužiko buvimo vietos. Pritilęs klausėsi ir stebėjo juodąją girios tankmę.

Staiga tarp medžių kažkas sužibėjo, trakstelėjo sausa šaka – ir vėl tylu. Aiškiai juntama arti esant kažkokius žmones, girdima net pašnabdomis susižinojimas. Gal tai rusiškos komandos duodamos?

Gulėdamas tarp dviejų nugriuvusių ir apipuvusių

medžių stuobrių ir prisidengęs žemomis paparčių šakomis, Aras negalėtų būti pastebėtas net ir elektros lempute pašviesus.

Akys jau visai įprato į tamsą. Aha! Ausis pagavo duslius kirčius. Kas tai? Gerai įsiklausęs ir net matydamas neaiškius žmonių šešėlius, suprato – bolševikai ty-lomis apsikasa. Atrodo, jie buvo patikrinę ir iškratę kiekvieną Punios šilo pėdą, o dabar, aptike įtartiną aukštumėlę, nusprendė, jog tai ir būsiąs spėliojamas partizanų bunkeris.

Tik nei Aras, nei kiti laisvės kovotojai nežinojo, kad net keliolika tūkstančių bolševikų karių sutelkta apie jų bunkerį ir ši partizanų slėptuvė apsupta trimis tankiomis eilėmis sovietų karių, ginkluotų automatais, kulkosvaidžiais, minosvaidžiais ir granatomis.

Tyliai tyliai atbulas šliaužė Aras atgal, į slėptuvės angą, atsargiai papurėdamas jo nugulėtas vietas žolėje. Kai atsirado slėptuvės viduje, painformavo draugus šnabždesiu.

– Esame apsupti! Atrodo, bolševikai net apsikasa ir tik laukia kada prašvis... Manau, prieš aušrą puls visomis savo jėgomis...

– Aš pranešiu vadui!

Gandras nuėjo susilenkęs po žemomis bunkerio praėjimo lubomis. Pasiekęs Ažuolio or Senelio kambarį, atraportavo, pakartodamas Aro žvalgymo išdavą.

– Gerai... Vadinas, reikės viską sunaikinti!

Apie savo kailių saugumą nė minties nebuvo laisvės kovotojų mintyse. Ugnis įpūsta, o ant jos lakštas po lakšto gulė partizanų štabo dokumentai. Glėbiais deginti reiškė ilgiau gaišti, nes liepsna per storesnį popierių glėbį neprasisiverždavo. Degindami vis dar žvilgterėdavo į turinį, paskaitydami istorinių lapų atžymėtus įvykius, įsakymus ir dalinių sąrašus.

– Ažuoli, aš savo asmeninių užrašų nedeginsiu, nes juose nieko karinio ar partizaninio nėra, tik dainos, kito-kia tautosaka ir mano šeimos įvykiai ir reikalai. Visą imsiu su savim. Jei pavyktų išlikti, tai perduosiu savo įpė-

SUVAŽIUOS FLORIDOS BENDRUOMENININKAI

Jurgis Janušaitis

Lietuvių Bendruomenių apygardų suvažiavimai vyksta kiekvienais metais. Tokiuose suvažiavimuose aptariama LB apygardos, LB apylinkių veikla, pasidžiaugiama atliktais per vienerius metus darbais, drauge nutariama, ką darysime sekančiais veiklos metais.

Lietuvių Bendruomenės Floridos apygardos atstovų suvažiavimai taip pat vyksta

tyvą pavasarį, vasario mėn. 24-25 d.d. ir suvažiuos Floridos bendruomenininkai į savo metinį suvažiavimą, Daytona Beach, FL. Suvažiavimą globos Daytona Beach LB apylinkės energingoji valdyba, vadovaujama dr. Birutės Preikštienės.

Šį suvažiavimą ruošti daytoniškiei įsipareigojo 1994 m. vykusiam apygardos suvažiavime, Juno Beach,

Atlantic Ave. (Rt A1A, ant jūros kranto), Daytona Beach Shores.

Pirmą dieną nuo 11 iki 12 val. registracija. O po jos nuo 12 – 5 val. p.p., su maža pertrauka, darbo posėdžiai.

Šeštadienį, vasario 25 d. suvažiavimas prasidės 9:30 val. ryto. Bus atlikta papildoma atstovų registracija ir darbo posėdžiai. Po pirmųjų posėdžių, 1 val. dalyvių ir svečių susipažinimas, jaukus pabendravimas, kokteiliai, už kuriuos teks patiems apsimokėti.

Po to 2 val. suvažiavimo užbaigimo pietūs, kurių metų kalbą pasakys garbės viešnia,

apylinkės izdininkui:

Pranui Damijonaičiui,
54 Mayfield Terrace,
Ormond Beach, FL 32174,
arba pirmininkei:

Dr. Birutei Preikštienei,
21 Minsner Trail,
Ormond Beach, FL 32174.

Čekiai išrašomi minėtų pareigūnų vardu.

Norintiems apsigyventi viešbutyje, nakvynėms yra užsakyta naujas, gražus Bahama House viešbutis, ant jūros kranto, tik du pastatai į šiaurę nuo Treasure Island. Adresas: 2001 So Atlantic Ave. Daytona Beach Shores, FL 32118. Kambario su dviem lovom kainą 66 dol., įskaitant lengvus pusryčius. Pažymėtina, kad visi kambariai turi vaizdą į jūrą, arti Treasure Island, taigi labai patogų.

Norinčius apsigyventi minėtame viešbutyje, prašome kambarių užsakymo reikalui kreiptis telefonu: 1-800-571-2001 ir paminėti, kad dalyvaujate "Lithuanian Community Conference". Viešbu-

tyje kambarius užsakyti ne vėliau vasario 11-tosios dienos.

Šiame straipsnyje duodame smulkia informaciją, kuria prašoma pasinaudoti visus suvažiavime dalyvaujančius asmenis. Kol kas Floridos LB apygardos valdyba tebeplanuoja paties suvažiavimo darbotvarkę. Manome, kad apie ją dar suspėsime pakalbėti ir spaudoje.

Būtų labai gera, kad Floridos Lietuvių Bendruomenės apylinkės, kurių yra šešios, nedelsiant sušauktų susirinkimus, išrinktų atstovus, drauge savo susirinkimuose aptartų LB ateities veiklą, kad atstovai galėtų klausimus iškelti suvažiavime.

LB Daytona Beach apylinkės valdyba rūpestingai ruošiasi suvažiavimą globoti, sudaryti geras darbo sąlygas ir labai norėtų, kad suvažiavime Floridos bendruomeninkų gausiai dalyvautų.

Tad, mieli floridiškiai bendruomenininkai, Jūsų laukia LB Daytona Beach apylinkės valdyba.

Lietuvių bendruomenės Daytona Beach apylinkės valdybos pirmininkė dr. Birutė Preikštienė kalbasi su "Dirvos" bendradarbiu žurn. Jurgiu Janušaičiu.

kiekvienais metais. Tik jie gal skiriasi nuo kitų apygardų tuo, kad vyksta vis kitose LB apylinkėse ir apylinkės suvažiavimus globoja ir atlieka techniskus suvažiavimo darbus, o apygardos valdyba paruošia suvažiavimui darbotvarkę.

Taigi šių 1995 m. anks-

FL. Tad pažadą žada ištesėti gerai ir suvažiavimą suruošti darbingą. Programos reikalais, be abejo, rūpinasi LB FL apygarda.

Suvažiavimas prasidės vasario 24 d. penktadienį. Suvažiavimo vieta – vienas iš geriausių viešbučių – Treasure Island Inn, 2025 So

naujoji JAV LB Krašto valdybos pirmininkė adv. Regina Narušienė.

Informacija dalyviams: Rengėjai prašo iš anksto pranešti apie dalyvavimą suvažiavime ir pietuose, atsiunčiant mokestį – 16 dol. ne vėliau vasario 10 d.

Daytona Beach FL. LB

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS LOS ANGELES SKYRIUS

maloniai kviečia visus Los Angeles ir apylinkių lietuvius dalyvauti

prezidento ANTANO SMETONOS

iškilmingame šimto dvidešimties metų gimimo ir penkiasdešimties metų mirties sukakties minėjime Šv. Kazimiero parapijos salėje, 1995 m. vasario 12 dieną, 12:30 val. p.p.

Prelegentas žurnalistas – redaktorius Karolis Milkovaitis Meninę programą atliks sopranas Laima Stepaitytė iš Chicago, akompanuos muzikė Raimonda Apelytė.

VALDYBA

diniams.

– Daryk kaip išmanai. Tai tavo reikalas.

Po poros valandų darbas įpusėtas. Apylinkėse gorė pelenų liudijo masės popierių žuvimą. Abu partizanai juodomis nuo pelenų rankomis, įraudusiais nuo kaitros veidais išgirdo duslius garsus ties pat jų galvomis.

– Kas tai?

– Atrodo, kad kažkas iš bolševikų užsilipo ant mūsų slėptuvės... Taip! Girdi? Vaikščioja virš mūsų bunkerio, nors jis atrodo tik kaip kalvutė. Greičiausiai, jie užuodė dūmus...

Beveik tuoj pro žemės ir medžių sluoksnį, o gal ir pro dūmtraukį, išgirdo rusų kalba neaiškius, prislopintus garsus. Tačiau aiškiai juntama, jog rusas, ar keli jų kalba labai garsiai, kone rėkaudami. Sukluso.

– Draugai! Pasiduokit geru! Mes jūsų nešaudysime, o elgsimės kaip su karo belaisviais. Asmeniškai jums garantuoju neliečiamybę! Jūs esat iš visų šalių apsupti, o mūsų čia yra tūkstančiai! Jūsų jėgos prieš mus yra vie-

ni niekai! Mes jus uždusinsime, uždare dūmtraukį ir sprogdinę visą bunkerį. Užtrokšit kaip laukinės žiurkės!

Ažuolis ir Senelis vis degino gorėje dokumentus, o dūmai pro angą slėptuvės stoge sutirštėjo.

– Ei, jūs! Aš žinau, kad jūs deginat savo svarbius dokumentus! Jūs jau aiškiai žinote kas jūsų laukia! Bet aš jums garantuoju – jūs būsite nepaliesiti ir atgausite laisvę, jeigu teismas jus išteisins. Jeigu pasiduosite, tai garantuota amnestija ir gausite tik sumažintą kalėjimo bausmę. Pagalvokit! O jūsų dokumentai mums visai nesvarbūs! Žinoma, jeigu ten yra kas labai svarbaus, tai jų deginimas tik pablogins jūsų padėtį ir bausmė bus jums didesnė.

Partizanų bunkeris vis rūko ir rūko, o iš jo vidaus bolševikai neišgirdo nė mažiausio garso atsakymui. Užtat Ažuolis ir kiti partizanai išgirdo lauko oratorių užsikosint. Atrodo jis atsitiktinai įkvėpė daugiau dūmų.

– Jeigu jūsų čia yra nors ir du ar trys šimtai, tai socialistinė sistema nenori, kad be

reikalo žūtų tiek žmonių! Būkit protingi – pasiduokit be kovos, kuri visiškai beprasminga, nes mūsų yra šimteriopai daugiau!

– Atrodo, kad čia kalba koks pulkininkas ar net generolas... Vadinasi, mes labai svarbūs, jeigu prieš mūsų aštuonetą bolševikų surinko net kelis tūkstančius mongolų karių! Juk tai sudaro ar tik ne dvi divizijas!

– Cha, cha, cha!... Jie galvoja, kad mūsų čia yra net keli šimtai...

Bet ilgai juoktis negalėjo. Lauke jau visai prašvito nauja, saulėta liepos diena ir tik paukščiai šile nečiulbėjo, gausybės ginkluotų karių išbaidyti. Padėtis buvo aiškiai beviltiška ir visi tai juto. Pasiduoti partizanų statutas draudžia. Vadinasi... Vėčiau garbingai kautynėse žūti.

Mirtinoje tyloje pagaliau visi suneštieji dokumentai sudeginti. Visų partizanų akys nukrypo į Ažuolį. Jis įsakė:

– Seneli, su Aro grupe bandykite prasilaužti pro bolševikus. Šaudydami skirstykite į visas šalis. Dieve jums padėk...

– O tu pats kaip?

– Aš dar palauksiu, o tada paseksiu jūsų pėdomis, nes prie upelio angos mus iškeps kaip viščiukus...

Senelis pakartojo Arui ir kitiems dviem partizanams vado įsakymą. Aras tuoj pat pirmasis iššoko ir ėmė skinti aiškiai dabar matomoje artimiausio apsupimo žiedo tankmėje stovinčius bolševikus automato serija, viena, antra. Bet daug skaitlingesnis priešas ėmė mėtyti granatas. Pasakui Arą iššoko Senelis ir numetė savo granatą, bet tuoj pat metu šoko į šalį, kairėn, kur griuvo už krūmų. Tuoj greit nušliaužė pagal krūmus tolyn, ligi pat statokopakriaušio, ir krito nuo jo žemyn. Nepertraukiamame šaudymo triukšme laukė savo kūne pataikant priešo kulkų. Ne tik šautuvų, bet ir visa įvairiausių ginklų kanonada kėlė pragarišką triukšmą ramiajame Punios šile. Prie pat bunkerio šūviai tratėjo tankiausiai.

Nutaręs palaukti kitų kovos draugų Senelis klausėsi ir dairėsi, bet ilgai niekas nesirodė. Čia pat pastebėjo pilną medžių lapų duobę ir į ją

išsoko, tuoj paskendęs lapų gausybėje. Blykstelėjo mintis, kad šitaip jis galėtų ištūnoti ir ilgiau, gal net dieną ar dvi tikrai įmanoma čia išbūti. Įsiklausė į iš naujo pasmarkėjusį šaudymą. Suprato, kad dabar jau Ažuolis su likusiais partizanais bando prasiveržti. Ir vėl tylą. Šį kartą tokia ilga ir kankinanti.

"Nejau jie visi žuvo? Viešpatie mano! Ar gali būti? Septyni kupini energijos ir tėvynės meilės vyrai... Nė vienam nepasisekė... Nejau, Dieve, mane išaugojai? Argi aš vertas?"

Bijojo net ašaroti, bijojo garsiau atsidusti ar pajudėti, kad bolševikai jo nesurastų. Susirietus sėdėti drėgnoje duobėje nelengva, bet gyvybę gelbėti verta. Iš tolo išgirdo to paties bolševikų vado balsą. Atrodo, užsilipęs ant bunkerio dar bandė įkalbėti ten nebeegzistuojančius, esą jų pastangos gintis yra velniui... Tik vienas Senelis žinojo, kad bailusis bolševikų komisaras ar generolas veltui kalba tuščiai ir nebylei partizanų slėptuvei.

(Bus daugiau)

PIRMASIS PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENIŲ SUVAŽIAVIMAS

(Prancūzijos LB atstovės įspūdžiai)

Tą dieną atsibudau kupina ypatingo džiaugsmo – važiuoju į Lietuvą, į pirmą kartą Nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje surengtą viso Pasaulio lietuvių bendruomenių suvažiavimą. Jau Paryžiaus aerouoste akį traukė spalvingi marškinėliai ir kepuraitės su lietuviškais užrašais. Kaip vėliau supratau, tai buvo Argentinos lietuvių jaunimas, vykstantis į pasaulinį jaunimo suvažiavimą.

Vilniaus aerouostas. Fotografų minia, televizija, žurnalistai, tautiškų rūbų gausumas, verbos, duona ir druska – retai teko matyti tokį šventišką šumulį Vilniaus aerouoste.

Štai rytojaus dieną Anykščiai. Ausyse groja A. Barausko "Anykščių šilelio" muzika "...voveruškų leikelės sarmatlyvai kyši". Mes įsikuriame patogiuose "Šilelio" poilsio namų kambariuose. Sužinau, kad mūsų yra apie du šimtus iš 21 pasaulio šalies. Po truputį apsiprantame, susipažįstame ir pradame darbą. Čia pradeda ryškėti kuo mes akivaizdžiai skiriamės ir kuo esam panašūs.

Skirtingi mūsų likimai, įvairios išvykimo svetur priežastys ir aplinkybės. Vieni lietuviai buvo vežami į Rytus gyvulinuose vagonuose, kiti į Vakarus nuo Raudonosios armijos traukėsi patys. Treti staiga atsidūrė užsienyje, ne nepajudėję iš savo namų, tai lietuvių etninių žemių gyventojai. Yra dar ir "meilės tremtiniai", t.y. tie, kurie svečiuose rado vyrą ar žmoną ir ten pasiliko. Taigi visi mes – tai "išėmija", "išvežija" ir "išlikija". Skirtingos mūsų tautiečių problemos skirtingas požiūris į Tėvynę.

JAV, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos, Belgijos,

Vokietijos lietuvių bendruomenių atstovai pažymėjo, kad juos labiausiai veikia nutautėjimo procesas. Ir tik bendra kultūrinė veikla, švietimo įstaigos, vienijantis bažnytinių parapijų vaidmuo dar padeda išlaikyti lietuviybę. Džiugu, kad buvo pažymėta jaunimo tautiška veikla, kuri pagyvėjo, kai pasaulyje buvo susidomėta Lietuvos vardu.

Sibiro, Altajaus kraštų lietuviai išivaizduoja vienintelį lietuvių tautiškumo išsaugojimo būdą: grįžimą į Lietuvą. Tačiau čia susiduriama su sunkumais – teisės į pilietybę neturi jų vaikai. Norėtų lietuviai važinėti į gimtąjį kraštą su šeimos nariais be vizų ir daugybės kitų formalumų.

Daugiausia vilčių su Lietuvos Respublikos Seimo ir Vyriausybės politika sieja lietuviai, gyvenantys artimiausiose užsienio kraštuose, etninėse lietuvių žemėse: Baltarusijoje, Lenkijoje, Rusijos Kaliningrado srityje. Pasak Lenkijos atstovo, ši išėmija nereikalaus Lietuvos pilietybės, neieškos teisių į Lietuvoje išlikusį turtą, kas akivaizdžiai sudarytų keblumą Lietuvos ir Lenkijos santykiams. Baltarusijos pirmininkė teigė, kad jie tikisi paramos ne tiek iš Lietuvos valstybės kiek iš kitų kraštų lietuvių.

Prasidėjus darbui sekcijose visi šie skirtingumai pasireiškė dar labiau. Vykdamas į suvažiavimą paruošiau pranešimą apie kultūrinę veiklą. Ataskaita, tarptautiniai projektai, PrLB veikla. Siūlau sutelkti mūsų bendras jėgas visame pasaulyje, pateikiant konkrečią strategiją. Bet čia dar aiškiau matau mūsų margumą ir mąstymo skirtumus. Gyvendami svetur mes išsaugojame gilų ryšį

su žeme mūsų sieloje, formuojame savo požiūrį į mus supantį pasaulį. Suprantama mūsų nostalgija, nacionalinio savitumo ieškojimas ir išsaugojimas. Tai Lietuvos kultūra. Tačiau Lietuva yra taip pat universalios pasaulinės kultūros dalis, kur ji pasireiškia per savo atstovus mene, literatūroje, moksle. Jai taip pat reikalingas unikalus folkloras ir visi kiti elementai, kurie išreiškia mūsų meilę. PrLB buvome vieninteliai pristatę ataskaitas ir projektus universaliai kultūrai. Po susirinkimo Ministerijos atstovas pasiūlo man pratęsti šį pokalbį Vilniuje.

Aptarę rūpimus klausimus, kas vakarą dalyvaujame surengtose laisvalaikio programose, susipažįstame su Anykščių muziejais, dalyvaujame tautinėse vakaronėse, išklausome šv. Mišių Anykščių Šv. Mato bažnyčioje.

Paskutinę suvažiavimo dieną mus priima Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas, kuris, nežiūrint didelio užimtumo, prisiminkim, kad tą dieną jo laukė pasimatymas su JAV prezidentu Rygoje, paskiria mums beveik visą valandą, kas leidžia kiekvienai bendruomenei išdėstyti savo rūpesčius ir pasidalinti jais su Respublikos prezidentu.

Ką atneša tokie susirinkimai? Manau, kad, šnekant man artima muzikine kalba, tai buvo viena iš repeticijų. Mes išklausm vieni kitus, bandėm suderinti savo smuikus, kas neapsiejo be kelių aštrių akordų bei techninių problemų. Tikrasis darnus koncertas turi įvykti ateityje. Nuosirdžiai tuo tikiu.

Mūza Rubackytė
(Communaute Lituanienne en France)
BULLETIN DE DECEMBRE 1994

"ŽYDĖJUSI VEIKLA"

Neleiskime numirti lietuviškam žodžiui, ypatingai buvusios veiklos atsiminimams! Mūsų gretos retėja, o dar daug kas liko neužfiksuota.

Visi žinojome ar bent girdėjome apie Stepą Sodeiką ir Gasparą Veličką, bet jie abu jau negrįžtamai anapus... Tai jiedu sukūrė Lietuvių Tautinį Ansamblių, kuris aplankė Vokietijoje visų trijų okupacinių zonų lietuvių tremtinių stovyklas, o taip pat per dainą, šokį ir vaidybą siekė paveikti pasaulio valdovus, kad užstotų mūsų pavergtą Tėvynę. Per nepilnus 4 metus L.T.A. pasirodė 561 kartą, t.y. beveik kas antrą dieną rengė įvairius koncertus, "Atsisveikinimo" monetažas arba vaidino veikalus

"Nemunas žydi" bei "Žmonės prie vieškelio". L.T.A. atliko milžinišką kultūrinį ir Tėvynės laisvinimo darbą be jokio atlyginimo, dažnai dirbdamas labai vargingose sąlygose. Savaimė Ansamblis vertas pagerbimo ir paminėjimo ne žodžiu, o raštu, knygoje **"ŽYDĖJUSI VEIKLA. Lietuvių Tautinio Ansamblio prisiminimai po 50 metų"**, kuri jau baigiama ruošti spausdinimui, bet tam trūksta lėšų.

Daugumas L.T.A. narių, patekę į Ameriką, Kanadą ir Australiją, iš buvusių jaunuolių tapo pensininkais ir juos visus sunku susirasti. Tačiau Lietuvių Fondas jau atmetė mūsų prašymą stambesne auka paremti šį užmojų, nes linkęs remti daugiausia dabartinės Lietuvos jauni-

mėlių, kuriems gal ne visiems rūpi lietuviškas žodis. Turime tik 53-jų buvusių narių adresus ir laukiame jų paramos, bet kiekvienas negali paremti šį leidinį. Daugelis buv. dalyvių yra mirę, o kitų dar nerandame, todėl nedidelė grupė negali įstengti sudėti pakankamą sumą šiai knygai išleisti.

Iniciatorių vardu kreipiuosi į Jus, prašydamas pagal išgales dosniau paremti mūsų sumanymą, įamžinti L.T. Ansamblio atminimą. Su pakankamu entuziazmu ir parama sugebėsime pastatyti L.T. ansambliui jei ne amžiną, tai bent labai ilgą užsilikiantį paminklą!

Tikimės knygą išleisti 1995 metais, L.T. Ansamblio 50 metų sukakčiai nuo jo įsteigimo Vokietijoje atžymėti. Čekius prašom rašyti ma-

PARAMA LIETUVOS NAŠLAIČIAMS

Amerikos mokykloje, kurioje dirbu, vaikai ir jų tėvai suaukojo virš 120 didelių maišų naujų ir padėvėtų šiltų drabužių Lietuvos našlaičiams. Visa tai buvo perduo-

ta "Saulutės" organizacijai.

Galbūt ši nuotrauka paskatins ir kitus lietuvių mokytojus organizuoti panašius projektus savo darbovietėse?

Ritonė Rudaitienė

Kalėdų proga, Kolmar (Oak Lawn IL) mokyklos mokiniai suaukojo didelę siuntą šiltų drabužių Lietuvos našlaičiams. Iš k.: mokytoja Sandy Bogusevic, direktorė Arlene Ronshausen ir mokiniai: Dan France ir Collen Brennagan.

R. Rudaitienės nuotr.

GERBIAMI CLEVELANDO LIETUVIAI!

Nuosirdžiai dėkoju visiems, kurie iki šiol šelpėte Vasario 16-tos gimnaziją. Clevelande yra tokių kilnių žmonių, kurie remia gimnaziją jau arti 50 metų. Garbė jiems ir padėka už ištvermę ir lietuvišką širdį.

Visi žinome kokioje aplinkoje auga dabartinis Lietuvos jaunimas. Jiems reikalinga mūsų visų pagalba. Lietuvių mokytojų pastangomis ir tą pagalbą ateina sveikintaučių mokytojų talka.

Vasaros metu Amerikos mokytojai, kartu su mūsų mokytojais, vyksta į Lietuvą supažindinti Lietuvos mokytojus su tikra auklėjimo sistema. Jie auksia daug laiko ir pinigų, padėdami Lietuvos mokytojams pasivyti tai, ko mūsų tauta neteko per 50 metų. Tą daro ir Vasario 16-tos gimnazijos mokytojai. Remdami Vasario 16-tos gimnaziją, mes tiesiame naujus kelius Lietuvos atečiai.

Maloniai prašau visus, kiek mūsų jėgos leidžia, nors ir maža auka, paremkime vienintelę lietuvišką gimna-

ziją už Lietuvos ribų, nes jiems ta parama yra labai reikalinga. Vasario 16-tosios gimnazija yra tas lietuvių žiburėlis – neleiskime jam užgesti.

Čekius prašau rašyti **BALFAS** vardu ir siųsti **Izabelei Jonaitienei, 1532 East 214th St., Euclid, Ohio 44117**. Aukos nurašomos nuo mokesčių.

Vasario 16-tos gimnazijai 1994 metais auksio:

Clevelando Lietuvių	
Bendruomenė	\$100.00
Dr. A.L. Cepulis	50.00
Irena Satkas	50.00
Onutė ir Petras Žilinskai	40.00
Henrikas Macijauskas	35.00
Viktoras Šilėnas	30.00
Juozas Pivorūnas	30.00
Rimvydas Šliažas	30.00
Grazina Natkevičienė	25.00
Aurelija Balasaitienė	25.00
Juozas Mikonis	25.00
Grazina Varnelienė	25.00
Valiutė Dancho	25.00
Vincas Apanius	20.00
R. ir D. Nasvyčiai	20.00
Beatricė Pautienienė	20.00
Antanas Styra	20.00
Natalija Bielinienė	20.00
Bronius Bernotas	20.00
Ona Naumanienė	20.00
Elena Nainienė	20.00
Jadvyga Dautienė	20.00
Vaclovas Valys	20.00
Dr. V. ir V. Gruzdžiai	20.00
Jonas Gudėnas	20.00
Lina Slabokienė	15.00
Aleksas Spirikaitis	15.00
Jurgis Malskis	15.00
Vladas Bacevičius	12.00
Henrikas Stasas	12.00
Vladas Bačiulis	12.00
Augustinas Rastauskas	10.00
Nora Čecienė	10.00
Joana Račlyienė	10.00
Stefanija Radzevičiūtė	5.00

Už aukas iš anksto dėkoju,

Izabele Jonaitienė
#142 Burelio vadovė

no vardu ir adresu:

6487 Camino del Parque, Carlsbad, CA 92009, USA. Paaukoję \$100 arba daugiau bus knygoje įrašyti Mecenatų sąrašė, o kiekvienas atsuntęs ne mažiau \$30, gaus atspausdintą leidinį. Tikimės jūsų dosnumo.

Iniciatorių vardu –

Andrius Mironas
Buvęs L.T.A. administratorius

JIS TAIP PAT BUVO PRIE "VLIKO LOPŠIO"

Pernai, švenčiant Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto susikūrimo penkiasdešimtmetį, buvo pagerbti ir apdovanoti kai kurie iš buvusių VLIK'o vadovų, o pirmieji šio komiteto organizatoriai, stovėję prie jo lopšio, per skubą buvo pamiršti. Ta klaida atitaisyta šiemet, nauju Prezidento dekretu Vyčio Kryžiaus ordinais apdovanojant dr. A. Damušį, dr. M. Mackevičių ir poetą, ilgametį "Dirvos" redaktorių B. Gaidžiūną", rašo Jonas Linkevičius "Dirvoje" Nr. 48. 1994.12.15d.

Tai tiesa, bet nevisiška. Prie VLIK'o lopšio stovėjo daugiau asmenų, negu tik tie trys apdovanotieji. (Iš tikro, M. Mackevičius nėra buvęs to VLIK'o nariu).

VLIK'ą steigiant 1943 m. dalyvavo trylika tuo metu Lietuvos pagrindinių veikusių grupių, pagal kurių susitarimą pirmasis komitetas buvo sudarytas iš devynių grupių po vieną atstovą. Iš tų devynių asmenų dabar tebėra gyvi tik trys: dr. A. Damušis, agr. B. Gaidžiūnas ir teisių daktaras Bronis Kaslas (anksčiau vadinęsis Kazlauskis). Du pirmieji iš jų buvo pagerbti, bet dr. Kaslas liko pamirštas.

Grupėms tarantis dėl VLIK'o steigimo, dr. Kaslas atstovavo Vienybės Sąjūdžiui. Po susitarimo pirmame posėdyje pasiskirstant pareigomis, greta pirmininko, dviejų vicepirmininkų ir sekretoriaus buvo numatyti penki komiteto nariai, kurių vienas buvo dr. Kaslas.

Šios sudėties VLIK'as 1944 m. vasario 16 d. paskelbė deklaraciją, kurioje išdė-

tė savo siekius dėl Lietuvos laisvės atstatymo. Tačiau jo veiklą netrukus sutrukdė vokiečių įvykdyti suėmimai ir kai kurių jo narių pasitraukimas iš krašto, sovietų frontui artėjant prie Lietuvos. Dr. Kaslas laimingai išvengė suėmimo ir pasiekė Ameriką, kur pagaliau įsikūrė Pensilvanijos valstijoje, ir nuo 1949 m. profesoriavo Wilkes kolegijoje iki pasitraukimo į pensiją. Ten iki šiol ir tebe gyvena.

Profesoriaudamas ir gyvendamas toliau nuo lietuviškų centrų, dr. Kaslas neturėjo galimybės aktyviau pasireikšti lietuvių veikloje bet jis palaikė ryšius su VLIK'u, dalyvavo jo seimuose ir kėlė Lietuvos laisvės reikalą savo aplinkoje. Tačiau, kaip mokslininkas, jis daugiausia patarnavo Lietuvai savo raštais. Jis yra išleidęs apie penkias knygas ir parašęs (daugiausia slapyvardžiais) eilę straipsnių įvairiuose žurnaluose anglų ir prancūzų kalbomis. Ypač pažymėtini yra du jo stambūs veikalai: anglų kalba "USSR and German Aggression Against Lithuania", ir prancūzų kalba "La Lithuanie et la Seconde Guerre Mondiale".

Taigi, dr. Bronis Kaslas ne tik buvo prie "VLIK'o lopšio", rizikuodamas savo laisve ar net gyvybe pagrindžio veikloje, bet ir savo raštais reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos laisvės atstatymo. Šie jo nuopelnai nebus pamiršti nepaisant to, ar jie bus ar nebus kuo nors atžymėti.

Juozas Vitėnas

(Atkelta iš 2 psl.)

•Los Angeles baigėsi be rezultatų, jūrų nuomonėms pasidalinus, brolių Lyle ir Erik Menendez teismas. Prokuroras tvirtino, kad 1989 m. rugpjūčio 20 abu broliai, dabar 26 ir 23 metų amžiaus, susitarę nužudė savo tėvą ir motiną, norėdami paveldėti 14 mil. dol. turtą. Broliai aiškino teisme, kad tėvai daug metų juos skriaudė ir išnaudojo. Kalifornijos prokuratoria tvirtina, kad teismas bus pakartotas.

VASARIS

•Vasario 3 į erdvės orbitą pakilo JAV erdvėlaivis "Discovery". Pirmąsyk įguloje buvo patyręs rusas kosmonautas Sergei Krikalev.

•Vasario 21 d. buvo suimtas aukštas žvalgybos įstigos CIA pareigūnas Aldrich Ames ir jo žmona. Kontrazvalgybos specialistas Ames kaltinamas gavęs iš Sovietų Sąjungos du su puse milijono dolerių už svarbią informaciją. Sovietų žvalgybai pavyko išaiškinti 12-15 šnipų, dirbusių Amerikos žvalgyboje. Jie visi buvo likviduoti, kai Ames juos išdavė.

•Vasario 3 Rusijos ir Gruzijos prezidentai pasirašė sutartį. Rusijai leista laikyti Gruzijoje tris karines bazes, už kurias rusai pažadėjo ekonominės lengvatos, paskolas, pažadėjo treniruoti ir aprūpinti Gruzijos karines jėgas.

•Vasario 3 prezidentas Clintonas paskelbė, jog atšaukiamos Vietnamui taikytos prekybos sankcijos, užsitęsusių 19 metų. Vietnamo vyriausybė už tai pažadėjo stropiau ieškoti Vietname dingusių amerikiečių karių, kurių dar nerasta 2,238. Vasario 7 vietnamiečiai perdavė JAV atstovams dar 12 karstų, kuriuose, spėjama, yra amerikiečių kaulai.

Iš visur apie viską

•Vasario 25 d. Jeruzalės musulmonų šventyklon įsibrovęs iš Amerikos persikėlęs Izraelin Baruch Goldstein, pradėjo šaudyti į arabus, nužudė 29, kiti trys žuvo sumindyti bėgančių iš mečetės. Apie 150 buvo sužeistų, žuvo ir pats užpuolėjas. Tas atentatas pakenkė jau vykstančioms palestiniečių ir Izraelio deryboms, 20 palestiniečių žuvo gatvių demonstracijose.

•Vasario 23 Rusijos parlamentas 253-67 balsais, dar 28 susilaikius nuo balsavimo, paskelbė amnestiją vadams, raginusiems 1991 ir 1993 nuversti demokratinę Rusijos valdžią. Tarp kitų paleistas iš kalėjimo buvęs viceprezidentas Aleksandr Ruckoj paskelbė kandidatuosias 1996 m. į prezidento vietą.

•Vasario 12 Norvegijoje, Lillehammer atidarytos Olimpinės žiemos sporto žaidynės, dalyvavo 1,884 sportininkai iš 67 valstybių, jų tarpe iš 11 buvusių sovietinių respublikų. Moterų figūrinio čiuožimo varžybose aukso medalį laimėjo Ukrainos 16 metų Oksana Baiul. Antroje vietoje liko amerikietė Nancy Kerrigan, o jos užpuolimo plane dalyvavusi Harding liko aštuntoje vietoje.

KOVAS

•Kovo mėn. iš pareigų pasitraukė prezidento patarėjas Nussbaum ir teisingumo departamento aukštas pareigūnas Hubbell, senas prez. Clintono bičiulis. Whitewater skandalas pradėjo plėstis. Kai kurie Baltųjų Rūmų pareigūnai kaltinami sunaikinę dokumentus, paimtus iš Clintono patarėjo Vincent Foster kabineto, po to, kai jis nusižudė 1993 m.

•Buvusios Jugoslavijos

musulmonų valstybė Bosnija ir jos kroatų valdomi plotai sudarė federaciją, nutraukė kovas. Kovo 18 Washingtone pasirašytoje sutartyje abi tautos pabrėžė reikalą susijungti federacijoje su Kroatija.

•Tarptautinė atominės energijos agentūros vadovybė pasiskundė, jog kovo 3 d., atvykusi į Šiaurinę Korėją inspektuoti branduolinius reaktorių, ji patyrė, kad Š. Korėjos valdžia visų 7 reaktorių apžiūrėti neleis.

•Pietų Afrikoje, besiruošiant rinkimams, zulų gentis sukilo prieš Afrikos tautinio kongreso aktyvistus. Kovose per savaitę žuvo 150 žmonių, 300 sužeista.

•Kovo 25 Somaliją paliko paskutiniai JAV kariuomenės daliniai, po 15 mėnesių pastangų atstatyti toje šalyje tvarką. Somalijoje žuvo 30 amerikiečių karių ir 175 buvo sužeisti. Kitų šalių karių žuvo 102 ir 262 sužeisti.

•Meksikoje teroristai nušovė prezidentinį kandidatą Colosio, lankiusį kovo 23 d. Tijuana miestą. Tuoju buvo suimti du teroristai.

•Anglikonų bažnyčios vyskupas Barry Rogerson kovo 12 pašventino kunigėmis 32 moteris. Nors anglikonų Sinodas moteris kuniges patvirtino jau 1975 m. iki šiol jų nebuvo įšventinta. Apie 40 anglikonų kunigų vyrų pasitraukė iš pareigų. Kai kurie perėjo į katalikų tikėjimą.

•Kovo 10 d. JAV Ligų kontrolės centras paskelbė, jog AIDS sergančių amerikiečių skaičius 1992 m. buvo 49,016, o 1993 m. jų skaičius paaugo iki 103,500. Skaičius vėl augo 1994 m., ypač tarp moterų, juodųjų ir tarp ispanų kilmės amerikiečių.

(Bus daugiau)

SKAITAU DIRVĄ

Vladas Vilekš

Kadangi jau eilę metų gyvename Amerikoje, tad ir amerikietiški papročiai skverbiasi į mūsų gyvenimą. Amerikiečiai sako, kad nesvarbu kaip apie tave rašo. Gerai ar blogai. Svarbu, kad rašo. Tuo įrodai, kad esi gyvas.

Man daug gyvybės suteikė Dirvos 50-tas numeris. Tarp kita ko, kodėl tik 50-tas. Turėjo būti 52-as. Juk Dirva savaitinis laikraštis. Bet tiek to. Grįžkime prie mano reikalo. Taigi Dirvoje net du atsiliepimai į mano asmenį. Labai tyrinėju ar nebus ko nors įžeidžiančio, kad galėčiau patraukti į teismą, kaip dabar lietuvių bendruomenėje daroma. Antrasis straipsnis net nemini tikrų pavardžių. Labai bailus rašytojas. Abudu autoriai pasirašo slapyvardėmis. Čia aš labai susimasčiau. Kaip būtų buvę

gerai jeigu ir aš būčiau rašęs slapyvardžiu. Dabar galėčiau ramiai vaikščioti ir nebijoti, kad kas man fizionomiją pakeis, mano straipsniui nepatikus. O dabar esi pavojuje, kad tavęs į teismą nenukentų arba nosies buvusią padėtį reikėtų atstatyti. Bet jau pervėlu. O dabar žvilgčioju į kiekvieną sutiktą ir galvoju ar tik nebus tas po slapyvardėmis pasislėpęs.

Man labai patiko sakiny: Tamsta, kaip aukšto intelekto asmuo. Ir kadangi nebuvo tarp kabučių, reiškia tikrai taip apie mane mano. Trigubas dėkui.

Kas liečia pomidorus ir užperėtus kiaušinius, tai čia reikia pataisos. Aš pats būčiau užfundijęs dvigubą kiekį, tam, kuris būtų metęs aukščiau paminėtus produktus ir pataikęs.

Gale A.B. švenčių progai linki man ramybės. Kas bus, jeigu aš ir kiti nusiraminsime? Bus labai nuobodu.

Bebarzdis, kaip minėjau labai atsargus, neįvardindamas pavardžių. Bijo.

Šiek tiek užsimena apie "barzdos prisiuvimą". Turiu pareikšti, kad šis posakis naudojamas Kaune tinka ir šiems laikams. Komunistai, pasislėpę po LDDP, prisiuvo barzdą visai Lietuvai.

Atkreipė dėmesį ir labai rimtas Juozo Žygo straipsnis. Jis vis dar sielojasi, kaip gauti Lietuvos pasą. Esą prie dokumentų reikėtų pridėti šimtinę. Aš manau, kad už dvi šimtaines gautu ir be dokumentų. Aš pats vedžiau ilgą susirašinėjimą su Lietuvos ambasadorium Eidintu. Pagaliau griebiausi šiaudo. Paklausiau, gal galėčiau gau-

ti pasą, kaip kovotojas su komunistų partiją. Atsakymo nebegavau. Ir supratau. Trukdau ambasadoriaus brangų laiką.

Štai pasiektas nepaprastai didelis diplomatinis laimėjimas. Ambasadoriaus duktė dalyvaus New Yorke Waldorf Astoria viešbutyje didžiaturčių baliuje. Kitų laimėjimų neteko girdėti. Tik peršasi ne visai kuklus klausimas: kiek Lietuvos izdui kainuos tas didžiulis diplomatinis laimėjimas?

Patariu Juozui Žygui. Dvi galimybės: pirma – Brazauskas, būdamas Chicagoje, žadėjo duoti pasą kiekvienam, kuris į jį kreipsis; antra – važiuok į New Yorką į Waldorf Astoria balių susitikti su Eidinto dukra. Ji galės padaryti protekciją. Bet teks užstatyti visą tavo

turtą ir gal dar insiskolinti neribotam laikui.

O dabar atviras žodelis Juozui Žygui. Kodėl jie turi Tau duoti pasą? Juk už Brazauską nebalsuosi. O gal pats galvoji kandidatuoti į prezidentus. Tokiu atveju matysi pasą, kaip savo ausis. Mano manymu vargu ar Tave įleis į Lietuvą su pasu ar be paso. Pirašei labai daug blogų žodžių prieš ministerius, prezidentą. Gal kėsini naversti valdžią. Pabandyk atsiprašyti. Gal atleis. O gal ir ordiną gausi.

★★★★★

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Jau kuris laikas Lietuvoje sparčiai vyksta pasiruošiamieji darbai V-sioms Pasaulio lietuvių sporto žaidynėms, iki kurių atidarymo beliko tik truputį daugiau negu pusmetis. Iš ten ateinančios žinios liudija, kad šioms žaidynėms yra skiriama daug dėmesio, panašiai, kaip ir prieš 4 metus ten vykusioms panašaus masto varžyboms, kuriose, dėl tuo metu ten vyravusios nestabilios politinės situacijos, negalėjo dalyvauti daug lietuvių sportininkų iš užsienio.

Žaidynių organizacinio komiteto pirmininku yra Lietuvos ministras pirmininkas A. Šleževičius, o to komiteto darbo grupės vadovu yra R. Girskis. Kartu su Lietuvos sporto šakų federacijomis bei sąjungomis buvo parengti žaidynių nuostatai, patvirtintos varžybų programos ir aikštės, kuriose jos bus rengiamos.

LIETUVOJE RUOŠIAMASI PRIIMTI PASAULIO LIETUVIŲ SPORTININKUS

Iš viso į šių žaidynių programą įtraukos 25 sporto šakų varžybos, iš kurių 17 yra olimpinės ir 7 – neolimpinės (kėgliai, regbis, sportiniai šokiai, biljardas, keliautojų žygis, žūklė, šachmatai) ir 1 techninės sporto šakos (aviacijos sportas). Yra planuojama, kad žaidynėse dalyvaus apie 4 su puse tūkstančio sportininkų (apie tūkstančio laukiama iš užsienio). Yra susitarta, kad žaidynių sportinių žaidimų turnyruose nedalyvaus Lietuvos aukščiausių lygų komandos, kad čia nebūtų jaučiamas didelis skirtumas Lietuvos ir užsienio komandų pajėgume. Yra apskaičiuojama, kad šių žaidynių išlaidos sieks 3 milijonus litų. Daug rūpesčių kelia žaidynių dalyvių ir svečių apgyvendinimas. Kaip skelbiama, jiems bus paruošti aukštųjų mokyklų bendrabučiai, kurie iki to laiko numatomi atremontuoti. Dar yra statomi du nauji 600 vietų bendrabučiai.

Jau yra pradėti gaminti

žaidynių nugalėtojų apdovanojimo ir atminimo medaliai. Užsakyta paruošti pašto ženklą su žaidynių emblema, yra baigiamas rengti informacinis leidinys.

Išskilingas žaidynių atidarymas šį kartą bus ne Kaune, o Vilniuje, Kalnų parke liepos 30 d. Žaidynių uždarymas bus rugpjūčio 5 d. Kaune. Šį kartą žaidynės nebus taip išsklaidytos po visą Lietuvą, kaip IV-se žaidynėse.

Idomu, kad pirmoji šių žaidynių dalis – kalnų slidinėjimas bus surengta Kanadoje 1995 m. vasario 23-24 dienomis Mėlynuosiuose kalnuose, Collingwood, Ont. apie 100 mylių nuo Toronto. Tokį pasiūlymą padarė Š. Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos pirm. A. Šileika ir jis buvo priimtas. Kaip atsimename, praėjusiose pasaulio lietuvių sporto žaidynėse prieš 4 metus, tokios varžybos buvo surengtos Kaukazo kalnuose.

Kaip pranešama, į Kanadą dalyvauti kalnų slidinėj-

me iš Lietuvos rengiasi atvažiuoti apie 30 Lietuvos slidinėtojų, kurių pusė yra pasiryžę patys apsimokėti ne tik keliones, bet ir pragyvenimo išlaidas. Vyrų varžybos bus prarastos keturiose amžiaus grupėse (iki 18 m., 19-34 m., 35-49 m. ir virš 50 metų), Moterų varžybos trijose grupėse (nebus ketvirtosios).

I V Pasaulio lietuvių sporto žaidynės iš užsienio daugiausia sportininkų žada nusiųsti JAV ir Kanadoje gyvenantieji lietuvių klubai. Šiose valstybėse jau yra sudaryti kelionės Lietuvon komitetai (JAV komitetui vadovauja Algis Rugienius iš Detroito), kurie koordinuos ir pagelbės kelionės reikaluose. Atrodo, kad šį kartą iš Š. Amerikos susidarys didesnis būrys negu buvo 1990 metais. Taip pat kiek didesnę delegaciją žada atsiųsti ir Australijos lietuviai.

Taigi, tie, kurie dar nebuvo apsisprendę dėl važiavimo į šias žaidynes, turi tai greitai padaryti, nes laiko, iš tikrųjų jau nedaug belikę.

Edvardas Šulaitis

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Trečiokas E., Riviera B.	10.00
Manomaitis E., Juno	10.00
Jonaitis A., Gulfport	10.00
Stungys A., Kirdland	5.00
Bruožis K., Cleveland	10.00
Jasinevičius J., Euclid	20.00
Kižys A., Euclid	10.00
Balys M., Cleveland	20.00
Juodėnas E., M.D. Clev.	20.00
Pautienis A., Richmond Hts.	20.00
Kisielius A., M.D. Sidney	10.00
Grigaitis A., Manchester	5.00
Vaitiekaitis A., Canton	10.00
Lingis A., Redford	5.00
Tamošaitis A., New Richd.	5.00
Lendraitis J., Palos Hts.	25.00
Daskevičius O., Chicago	20.00
Rožanskas K., Chicago	20.00
Gily V., Sun City	20.00
Norkus C., Los Angeles	20.00
Riauba J., Canada	10.00
Juskėnas G., Cleveland	20.00
JAV LB St Petersburg	50.00
Varankienė E., Clairdon H.	25.00

(Mykolo Gurecko prisiminimui)
Visiems aukotojams
nuosirdžiai dėkojame

eidavęs į koridorių pasivaikščioti, kitiems vaikams jo baisus veidas prisispindėdavo. Todėl ligoninės seselės jam patarė neapleisti kambario.

Tada jis turėjęs daug laiko pagyvoti, koks yra jausmas būt nelaimingu, blogai atrodančiu vaiku. Tokios mintys jį persekioja ir dabar, todėl jis stengiasi, kiek galėdamas padėti nelaimingiems Lietuvos vaikams. Čia yra rašoma apie Ligita Nasickaitę, kuri gimė invalide ir kurią Šarūno pagalba operavo Bostone ir tas šios trijų metų mergaitės gyvenimą pakreipė visai kita kryptimi. "Padėti tokiui vaikui yra labai, labai geras jausmas" – apie tai tik tiek išsireiškė Šarūnas. O čia tik vienas toks atvejis, o tokių būta dešimtimis ar dar daugiau.

Aukščiau minimas rašinys yra vienas iš geriausių kokie tik apie Šarūną yra Amerikoje parašyta, o jų mažiausia keli šimtai. Bet tai, be abejo, nėra viskas, ką apie jį būtų galima parašyti. Tokių žmonių kaip jis (bet kokioje srityje), turbūt, galima suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų.

Edvardas Šulaitis

ŠARŪNAS MARČIULIONIS NAUJOJE KOMANDOJE

Kaip skaitytojai, be abejo, žino, Š. Marčiulionis, kuris NBA lygoje pradėjo žaisti 1989 m. rudenį ir atstovavo Golden State Warriors komandą, nuo šio sezono pakeitė klubą ir dabar žaidžia Seattle Super Sonics profesionalų vietoje. Po metų pertraukos, kuomet dėl sužeidimo jis negalėjo rodytis krepšinio aikštelėse, jis naujoje komandoje vėl, galima sakyti, turi pradėti iš naujo.

Šią vasarą savo 30-ji gimtadienį atšventęs krepšinininkas, pamažu išsijungia į naują vienetą. Tik jam, kaip naujam žaidėjui komandoje ir atėjusiam po tokio didelio sužeidimo, dar vis neduoda daug žaisti, tad jo statistiniai duomenys nėra labai geri. Per 16 iki gruodžio 15 d. sužaistų rungtynių jis aikštelėje pabuvojo 265 minutes (vidurkis 16.5 min. per rungtynes). Jis iš 112 bandymų pataikė 49 metimus (43.4%), o iš 59 baudų įmetė 45 (76.3%). Mesdamas tritaškius jis iš 73 pataikė 29 kartus. Iš viso pelnė 133 taškus, taigi jo vidurkis 8.8.

Pagal įmestus taškus jis savo komandoje stovi septintoje vietoje iš 12. Žemiau jo yra garsūs žaidėjai – McMillan, kuris per 461 minutę pelnė 91 tašką (vidurkis 5.1) ir buvęs Chicago "Bulls" centras Cartwright – 32 taškus (vidurkis 2.6) Daugiausia šioje komandoje – 363 Taškus pelnė Payton (žaidė 630

min.) Po joėjo: Kemp – (346) ir vokiečių Schrempf – (žaidė 622 min.). Taigi, pagal žaistą minutes, Marčiulionio rodikliai yra beveik tokie patys kaip ir šios komandos senbūvių, gerų žaidėjų.

Yra tekę matyti kelias Marčiulionio komandos žaistas rungtynes per televiziją (per kabelinę televiziją jos rodomos visoje Amerikoje) ir Marčiulionis visai neblogai atrodė, tik kartais matosi, jog jis, trumpai aikštėn patekęs, nori galimai geriau pasirodyti ir dažnai persistengia, dėl ko jo metimai iš tolimesnių distancijų ne visuomet būna taiklūs, nors iš po krepšio ar baudas jis mēto labai gerai.

Vienose iš vėliausiai jo komandos žaistų rungtynių – gruodžio 14 d. prieš Pheonix Sun (laimėjo varžovai 111-93) Marčiulionis aikštelėje pabuvojo jau 22 minutes ir per tą laiką iš 9 bandymų pataikė 4, o baudas įmetė visus (4 iš 4). Taigi šį kartą pasiekė 12 taškų. Garsusis Kemp per 40 minučių čia pelnė 15 taškų, o Schrempf per 33 minutes tik 9 taškus. Atrodo, kad jeigu Marčiulioniui leistų žaisti, sakysime, 35 minutes, jis būtų vienas iš geriausių taškų rinkėjų komandoje.

Grįžtant prie Marčiulionio reikia pažymėti, jog krepšinio rungtynių komentatoriai jį visada mini geru žodžiu, pažymi jo lietuvišką kilmę. Daug dėmesio rodo ir spau-

da, kuri jam nesigaili komplimentų už jo lietuvišką veiklą – jo rodytas pastangas suburti Lietuvos komandą olimpinėms žaidynėms, už ligotų vaikų rėmimą ir kitus gražius darbus.

Visa tai buvo labai plačiai aprašyta Seattle dienraštyje "Times", kur daugiau negu vienas didelio formato puslapis pašvęstas Šarūnui. Po jo nuotrauka pažymėta, "Šarūnas Marčiulionis visą save atidavė Lietuvai" (ir nieko daugiau nepridėjo, nes sunku geriau buvo išsireikšti). Viena iš šio straipsnio antraščių sako: "Jis yra Kalėdų Senelis Lietuvos vaikams".

Šiame rašinyje nupaskotas vienas atvejis, kuris, atrodo, daugumai net Lietuvoje buvo negirdėtas. Yra rašoma, kad jam vaikystėje (būnant 13 m. amžiaus) atsitiko nelaimė. Vieną žiemos dieną žaisdamas Kaune uždegė parako dėžutę, kuri netikėtai sprogdama palietė dalį plaukų, odą ir gerokai sužalojo veidą. Kuomet jį atvežė į pirmosios pagalbos skyrių ligoninėje, Šarūnas nieko nematė, nes buvo praradęs regėjimą. Tačiau po kelių operacijų jo regėjimas buvęs atstatytas. Iš viso ligoninėje jis tuomet turėjo praleisti 17 dienų ir kuomet jis pradėjo iš-

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą – pristatomi į namus.
Taipintuval į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

AIR CARGO skubiams siuntiniams.

ŠVENČIŲ PROGA

MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29 iki \$98
55 svarai, maisto rinkinys \$98

Pageidaujant prisiųsime smulkia informacija.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987

Rūta Degutienė 216 943-4662

28282 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK 2638 W 69th Street Chicago, IL 60629
CHICAGO Tel. 312-438-7772

CLEVELANDE ir apylinkėse

L.K. VETERANŲ CLEVELANDO SKYRIAUS NARIŲ ŽINIAI

Lietuvių Karių Veteranų skyriaus valdyba šaukia metinį narių susirinkimą, š.m. sausio mėn. 21 d. 4 v.p.p., įvyksiantį Lietuvių Namuose, (buv. Čiurlionio ans. patalpose). Susirinkime bus pateikti įvairūs pranešimai ir ateities veiklos planai svarstomi. Taip pat valdyba ir Kontrolės Komisiją bus renkama.

Skyriaus valdyba

KALĖDOS JURGINĖJE

Pernai Advento ir Kalėdų metu Clevelando Šv. Jurgio parapijoje buvo apstu visokių įvykių. Gruodžio pradžioje "Neringos" tunto skautės po Sumos visus maloniai

nustebino savo rankdarbiais. Daugelis juos pirkė kalėdinėmis dovanoms. Gruodžio vidurinį savaitgalį po kiekvienų Mišių parapijos šeiminių pardavinėjo puikius kepinus. Gautas pelnas teko parapijos veiklos fondui. Gruodžio 18 d. sekmadienį parapijos Katalikų karo veteranų postas savo šeimoms surengė nuotaikingą kalėdinį pobuvį. Gruodžio 24 d. 9:30 val. vakare salėje prasidėjo parapijos Kūčios, kurias sekė choro kalėdinės giesmės ir vidurnaktį Bernelių Mišios bažnyčioje.

Klebonas kun. J. Bacevičius dėkoja visiems, kurie su pasiaukojimu dirbo, kad Kalėdų šventės Šv. Jurgio parapijoje praėjo su tokiu dvasiniu pakilimu.

Pastaruoju laiku Šv. Jurgio bažnyčioje per Mišias dažnai girdimos kanklės. Skambina Virginija Rubinski ir jos lavinami jauni parapijiečiai.

Ger.J.

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND
SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Skubiams siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus. Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011
639 East 185 th Street • Cleveland, OH
Iš anksto susitarus, paskambinant į
Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose
galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

• GEGUŽES 13 d. L.B. Clev. Apylinkė ruošia "Vakara motinoms pagerbti". Programą atliks Toronto taut. šokių grupė vadovaujama Juozo ir Ritos Karasiejų.
• GEGUŽES 19, 20 ir 21 d.d., 45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto Metinės Žaidynės Clevelande. Rengia LSK Žaibas
• GEGUŽES 29 d. Memorial Day – Apeigos-Mišios-pusryčiai. Rengia

Katalikų Karo Veteranų Postas 613 Šv. Jurgio parapijoje 8:30 ryto.

• LIEPOS 16 d.Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžia 11:30 ryto šv. Jurgio sodyboje.

• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

PARENGIMAI

1995 M.

- VASARIO 26 d. – TAUPOS Kredito Kooperatyvo Metinis susirinkimas
- KOVO 5 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties šventės tęsinys. Šv. Mišias celebruoja vyskupas James Quinn 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.
- KOVO 11 d. "ŽAIBO DIENOS 1995", metinis vakaras, Loterija "RESERVE RAFFLE", ECT., Lietuvių Namuose. Sportinė programa – Dievo Motinos parapijos salėje
- BALANDŽIO 23 d. Atvelykio Stalas – Šv. Jurgio parapijos salėje 11:30 ryto
- BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilmų uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

Naujausios žinios iš Lietuvos

SUTARTIES PROJEKTAS BALTARUSIJĄ PATENKINA

Jei dabartinis sutarties dėl Lietuvos ir Baltarusijos valstybių sienų variantas nebus taisomas ar papildomas, Baltarusijos parlamentas jį ratifikuos, sakė Minsko žurnalistas Baltarusijos Aukščiausiosios Tarybos tarptautinių ryšių komisijos sekretorius Vladimiras Golubevas. Pasak jo, dabartinis sutarties

variantas, kuriame pasidalinta iki šiol ginčytoji Adučiškio geležinkelio stotis, Baltarusiją patenkina.

Geležinkelio linijoje Vilnius – Vitebskas, einančioje per Lietuvos ir Baltarusijos teritorijas, Adučiškis yra nedidelė stotelė. Dėl jos ir vyko beveik dvejus metus ginčas. Praėjusią savaitę derybų

delegacijos sutarė, kad pagrindiniai linijos bėgiai atitektų Baltarusijai, o šalutiniai ir stoties pastatas – Lietuvai.

Tai, kad Adučiškio geležinkelio stotis atitektų Lietuvai, yra gerų kaimyninių santykių požymis, pasakė Baltarusijos parlamentaras. "Jei lietuviškoje stotyje dirbs baltarusiai ir nekils jokių konfliktų, tai bus gerų santykių patvirtinimas", pabrėžė jis.

Pasirašyti Lietuvos ir Baltarusijos sienos sutartį keitinama per šalių Prezidentų susitikimą. Jis turėtų įvykti sausio pabaigoje arba vasario pradžioje Vilniuje.

NELINKSMA DEMOGRAFINĖ STATISTIKA

Lietuvoje ir toliau mažėja natūralus gyventojų prieaugis, mažėja santuokų. 1961–1970 m. iš tūkstančio gyventojų tuokėsi 9,2, 1993 m. – tik 6,47. Pasiektas savotiškas ištūkų rekordas: praėjusiame dešimtmetyje 100 santuokų teko vidutiniškai 36 ištūkų, o 1993 metais – 60 ištūkų. Apie 40 proc. Lietuvos moterų yra vienišos.

Lietuvos visuomenė sparčiai senėja. 1991 metais vieną pensininką išlaikė 2,11, 1992 m. – 1,87, o 1993 m. – 1,64

dirbančiojo. Ateinančio šimtmečio pradžioje pensininkų bus tiek, kiek ir gyventojų iki 15 metų amžiaus. 1989 metais Lietuvoje žmonės gyveno vidutiniškai 71,8 metų, o 1993 – tik 69,07 m. Per 1988–1993 m. vyrų vidutinė gyvenimo trukmė sutrumpėjo 4,6 metų, o moterų – 1,6 m.

1991 metais Lietuvoje naujagimius pradėta registruoti pagal Pasaulinės sveikatos organizacijos rekomendacijas. Nauja registracijos tvarka išryškino didelį kūdi-

kių mirtingumą. Iš tūkstančio gimusių 1990 m. vidutiniškai mirė 10,3, 1991 – 14,3, 1992 – 16,5, 1993 – 15,6. Palyginamaisiais skaičiais abortų Lietuvoje daroma 2–3 kartus daugiau negu Švedijoje, Danijoje, Prancūzijoje. Daugiau kaip pusė šeimų augina tik po vieną vaiką, ir tik 0,7 proc. – po penkis ir daugiau. Šie duomenys paskelbti "Lietuvos aid" dienraštyje. Straipsnio autorius – socialinių mokslų daktaras Antanas Petrauskas susirūpinęs klausia skaitytojų "Ar neištiks prūsų likimas?"

postus, ypač prie rytinės Lietuvos sienos, kur vyksta pagrindinė nelegali prekyba automobiliais.

R. Vaitekūnas informavo, kad 1995 metais numatyta didelį dėmesį skirti "kadrų gryninimui". Ministro nuomone, reikalinga labai griežta atranka – ją būtina pradėti jau nuo stojamųjų egzaminų į Policijos akademiją bei mokyklas. Galbūt tada ir patys policijos pareigūnai nusikals mažiau – o pernai tokių nusikaltimų padaugėjo 17,6 procento. Iš darbo per metus buvo atleista daugiau, kaip 500 policininkų.

ELTA

★★★★★

KULTŪROS ŽURNALAS "NAUJASIS ŽIDINYS – AIDAI"

Lietuvoje leidžiama mėnesinį kultūros žurnalą "Naująjį židinį – Aidus" galima užsiprenumeruoti ir prenumeratą pratęsti per Leonardą Andriekų, atsiunčiant jo vardą 44 dol. čekį metams šiuo adresu:

Leonardas Andriekus, O.F.M.
361 Highland Blvd.,
Brooklyn, NY 11207, USA.
Už tą kainą žurnalas siunčiamas oro paštu.

Šis žurnalas yra "Aidų" tęsinys, skiriamas Lietuvos ir viso pasaulio lietuviams. Jis laikomas vienu iš pačių geriausių Lietuvoje leidžiamų kultūros žurnalų.

BALTŲJŲ RŪMŲ KONFERENCIJA PREKYBAI IR INVESTAVIMUI CENTRINĖJE IR RYTŲ EUROPOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

Trade and Development Agentūros prezidento Joe Grandmaison. Jų paslaugas parėmė Westinghouse Electric Corp. pareigūnai, kalbėjo Export – Import Banko prezidentas Ken Brody, bei Overseas Private Investment Corp. prezidentė Ruth Harkin.

Ryto programos kulminacija buvo Prezidento Bill Clinton kalba. Jo kalba išryškino konferencijos svarbą bei pasižadėjimą toliau remti Centrinės ir Rytų Europos šalių ekonominę vystymąsi ir saugoti jų suverinitetą. Jo kalba susilaukė audringų ovacijų.

Po kalbos vyko įvairūs grupiniai susitikimai su prezidentu. Pirmieji su prezidentu susitiko JAV etninės spaudos atstovai, kurių tarpe buvo ir Dirvos redaktorius A. Bundonis. Vėliau prezidentas priėmė konferencijoje dalyvaujančių valstybių delegacijų vadovus. Šiame susitikime Lietuvai atstovavo transporto viceministras Algirdas Šakalys. IB Communications prezidentė Ingrida Bublienė ir JAV LB krašto valdybos ekonominės tarybos pirmininkas Algirdas Rimas dalyvavo tautybių delegacijų susitikime su prezidentu.

Prezidentas Clintonas su tautybių delegacija gan ilgai kalbėjosi. Skyrė laiko su kiekvienu asmeniškai pasisveikinti bei apsiukeisti keleta žodžių. Ši, Baltųjų Rūmų sudaryta, tautybių delegacija, taip pat turėjo ilgą, 45 minutes trukusį, pokalbį su Prekybos sekretorium Ronald H. Brown. Jame dalyvavo taip pat ambasadorius Richard Holbrooke, Assistant secre-

tary of State for European and Canadian Affairs.

Popietinėj sesijoje vėl sekė darbo posėdžiai sekančiom temom: Žemės ūkis ir Maisto gamyba. Šioje sesijoje kalbėjo: Archer Daniels Midland Co. prezidentas Dwayne Andreas, Land O'Lakes tarptautinio skyriaus viceprezidentė Martha Cashman, Atlanta Corp. Prezidentas George Gellert Beehive, Botanicals prezidentė Linda Graham ir American Breeder Services direktorius Jake Walter. Energetikos sekcijoj kalbėjo: BP America Prezidentas Chuck Bowman, Westinghouse Energy Systems prezidentas Nathaniel Woodson, Community Energy Alternatives viceprezidentas Peter McChesney ir Honeywell viceprezidentas James Wolf. Iš administracijos kalbėjo William White, Deputy Secretary of Energy. Telekomunikacijos sekcijoje dalyvavo: Orion Network Systems Inc. prezidentas Neil Bauer, Advanced Fiber Communications viceprezidentas Harold A. Dakin ir Donald Greer bei Carl Harod, Esq., iš Jones, Day, Reavis & Pogue advokatūros firmos.

Iš lietuvių konferencijoje dar dalyvavo ASAPAS International firmos prezidentas Kazimieras Samulis, bei Amerikos Lietuvių Tarybos atstovai: Dr. J. Genys ir Vytautas Jokubaitis.

Šis Amerikos valdžios skirtas dėmesys ir išpareigojimas Rytų Centrinės Europos šalims nuskambėjo po visą Ameriką ir tikiuosi sudomins Amerikos investitorius.

★★★★★

BALYS AUGINAS

Poezijos knyga

METAFORŲ SMUKAS

Apie ją rašė:

DIRVA – Paskutinis knygos puslapis. Jį užverti ir klausai. Tylu. O tu girdi METAFORŲ SMUKO melodiją. Ir žodžius: Klajūno spyglių iš paukščio ilgesio dainos išrauk!

(V. Kavaliūnas)

TEV. ŽIBURIAI – Augino poezijos tematikos apimtis nepaprastai plati. Knyga teikia dvasinę atgaivą ir estetinį pasigėrėjimą –

(A.M. Balašaitienė)

DIRVA – Vaizdingumas yra neatskiriama poeto B. Augino prigimtinė savybė, būdinga jam. Poetas buvo savo tėvynės žemės pranašas. Laikas parodė, kad Lietuva pabudo. Pranašystė buvo tikra. (K. Barėnas)

KNYGA GAUNAMA DIRVOJE

Kaina 12 dol. Siunčiant paštu – 14 dol.

Korp! Filiae Lithuania Filisterei

SOFIJAI ADOMAITIENEI

mirus Chicagoje, vyrui DOMUI, giminėms bei artimiesiems, reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Bronė ir Vytas Mikliai
Auksė ir Rimas Vaičiuliai
Rūta ir Andrius Pužauskai

Florida.

Buvusiam Ramovės Centro valdybos nariui

A. A. BRONIUI BERNOTUI

iškeliavus pas Dangiškąjį Tėvą, gilią užuojautą jo žmonai GENEI, giminėms ir artimiesiems, reiškia:

Ramovės centro valdybos (1977-1984 m.m.) buvę nariai:

Antanas Jonaitis,
Albinas Karsokas,
Dr. Viktoras Stankus

★★★★★

PASKUTINĖ PROGA ĮSIGYTI:

1. Encyclopedia Lituanica, komplektas 6 tomų;
2. Vinco Krėvės raštai, 6 tomų;
3. Lietuvių enciklopedija, pavieniai tomai ir kiti Lietuvių Enciklopedijos leidyklos leidiniai (gaunami ir "Drauge").

Kreiptis: J.Kapočius, P.O. Box 752, Cotuit, MA 02635, tel. 508-428-6991.

★★★★★

Lietuvoje, 15 km. nuo Klaipėdos, parduodamas 2 aukštų, 2 butų mūrinis namas su 2 garažais, 1/2 ha žemės ir ūkiniais pastatais.

Kaina \$ 25,000.00
Skambinti:
(503) 679-4879 USA
arba Klaipėda – 59269.